Leto V., štev. 242 | Ljubljana, torek, 14. oktobra 1924 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.812.

Važna politična razkritja

RADIĆEVI POGOJI IN VLADINI PROTIPREDLOGI. — ZAKAJ HRSS NI VSTOPILA V VLADO? — SLABOTEN DEMANTI. — NEKAJ AVTENTIČNIH DOKAZOV O UTEMELJENOSTI HADŽIĆEVE MOTIVACIJE. — MINISTER, KI SAM SEBE DEMANTIRA, IN VLADA, KI SVOJE NAZORE SAMA KRITIZIRA IN KOREGIRA. — ZAKAJ VLADA ŠE NI DEMISIJONIRALA?

Beograd, 13. oktobra.

Nedeljski uvodni članek «Politike», ki ga je prejela od vrlo dobro informirane osebnosti ter ga priobčuje pod naslovom «Geneza krize» je v vseh političnih krogih vzbudil senzacijo in otvoril živo diskusijo o onem, kar je pri sporazumaških tendencah glavno, a se skriva za zaveso: o pogojih sporazumljenja, o konkretiziranju predlogov, zahtev, točk, ali s čemerkoli že šarena družina okrog vladine mize ter na drugi strani suvereni gospod Radić v Zagrebu naklepa državniške račune na medvedovo kožo. Uvodnik «Politike» ugotavlja spočetka, da je pri nenadnem nastopu sedanje latentne vladine krize postalo najbolj nepojmljivo, zakaj HRSS kot najjačja režimska skupina ne more v vlado, dasiravno je že designirala kandidate in je upravičena k temu, ter pojasnjuje razvoj zadnjih dogodkov takole:

Radićevi poslednji govori, njegova akcija med narodom, nepovoljna vojaška izvestja in neprestano Radićevo nastopanje, da se izvedejo volitve in šele *nato* določijo glavne linije sporazuma, vse to je ustvarilo utis, da je Radić *neiskren*. S svojo protidržavno akcijo in potom slabega volilnega zakona, ki favorizira anacionalne elemente, želi Radić dobiti umetno večino v skupščini in nato pod pretvezo, da se ohrani demokratizem in parlamentazirem, postavil *krono pred dilemo*, da ali izvrši državni udar, razpusti novi parlament in prevzame odium, da je uničila demokratične osnove v državi, *ali pa*, da pred takim parlamentom *kapitulira z državo vred*. V izogib temu je padla zahteva, da se takoj začne formulirati končni sporazum, ali z drugimi besedami: da se Radić izjasni, na kaki *osnovi* si sporazum zamišlja. Zato je bil vstop radićevcev v vlado odgoden.

Radić je uvidel, da volitev ne dobi in da tudi njegovi kandidati ne morejo v vlado, preden se *jasno ne spozna*, kam vodi smer. Po pogajanjih z vlado je zato Radić predložil svojo osnovo o ureditvi države, ki v šestero točkah obsega nastopne zahteve: 1.) Na Hrvatskem se ustanovi *bansko dostojanstvo;* ban bi bil podpredsednik ministrskega sveta, bival pa bi stalno v Zagrebu. 2.) *Kontrolno območje* hrvatskega bana bi obsegalo Hrvatsko, Slavonijo, zapadni Srem, Medjimurje, Dalmacijo brez Boke Kotorske ter Bosno in Hercegovino brez sarajevske oblasti. 3.) Vsako beograjsko ministrstvo bi v Zagrebu imelo svojega *podtajnika*, ki bi stalno bival v Zagrebu. 4.) S posebnim zakonom se določi delokrog *Hrvatskega sabora*, od katerega pa ne bi bil odvisen ban niti državni podtajniki, kajti oni bi bili odvisni od beograjske narodne skupščine. 5.) Sedanji stalni *vojaški kader* se mora zmanjšati za polovico, hrvatski vojaki pa morajo služiti blizu svojih domov. 5.) Samostojne hrvatske carine.

Krona *ni sprejela* teh zahtev, pač pa je Nastas Petrović zatem v Zagrebu predložil Radiću nastopne protipredloge: 1.) Stjepan Radić, kot predsednik HRSS, mora priti v skupščino in *položiti prisego*, da se na ta način izenači z ostalimi šefi parlamentarnih skupin. 2.) Priznati mora *monarhijo in dinastijo Karagjorgjevićev*. 3.) Priznati mora vse splošne določbe *vidovdanske ustave*, notranja ureditev kraljevine pa se izvrši pozneje z *revizijo*. 4.) HRSS se mora odreči vsem zahtevam glede *vojske*. 5.) Enako se HRSS mora odreči zahteve o samostojnih hrvatskih *carinah*.

Radić teh pogojev *ni sprejel, niti se ni odrekel* svojih. S tem se potrjuje njegova *neiskrenost* in namera, da želi pridobiti čim več časa za svoje razdiralno delo. Da se to preseka, ker se mora presekati, je sledila *demisija* generala Hadžića in z njo latentna kriza Davidovićeve vlade.

Ta objava vodilnega beograjskega dnevnika je tako precizna, da nihče ne dvomi, da je zajeta iz avtentično informiranega vira. Zato je ne morejo pobiti demantiji iz Zagreba ali pa kake protivne in zgolj oportunistične Radićeve izjave. Naravno je, da je vlada smatrala za potrebno, da je včeraj po ministrski konferenci publicirala komuniké, ki pravi: «V nedeljski številki «Politike» na prvi strani je s kurzivnim tiskom v širini dveh kolon objavljena senzacija o genezi krize z označilom, da izvira od dobro informirane strani. V nizu posebnih senzacijonalnih novosti so navedeni nekateri Radićevi pogoji sporazuma. Izmišljeni so od prvega do zadnjega, kakor je tudi netočno, da bi bil notranji minister Petrović o čem takem diskutiral z Radićem. ali da bi se bilo razpravljalo pred krono. V ostalem sam uvod kaže tendenco objavljanja take senzacije v tem trenutku. V tem uvodu se eksploatirajo tzv. «vojna izvestja» na način kot je opozicija splošno skušala eksploatirati tudi ostavko vojnega ministra. Članek je v celoti dan v obliki nekakega obvestila, dočim je v stvari navaden tendencijozen politični članek, namenoma spretno uvrščen kot informacija v neodvisen dnevnik.»

Dočim vlada vse druge navedbe pavšalno pobija kot izmišljotine, se specijalna ustavlja ob «vojnih izvestjih», s katerimi je tudi general Hadžić podprl motivacijo svoje ostavke in izrecno omenil dogodke v Zagrebu in Travniku. Po Hadžićevi ostavki je vlada skušala motivacijo vojnega ministra omalovaževati in režimsko časopisje je zagnalo velik hrušč, češ da se g. Hadžić sklicuje le na to, kar so njegovi generali pobrali iz zagrebške «Riječi» in drugih demokratskih listov. Minister Hadžić ni ostal dolžan odgovora. V včerajšnji «Politiki» je podal nekatera pojasnila, ki karakterizirajo način in uspehe radićevske propagande. Moja ostavka, je dejal general, ni bila rezultat momentanega nerazpoloženja, temveč ima svojo predzgodovino. V njej sem navedel dogodke v Zagrebu in Travniku, ki so obstojali v sledečem: Na zagrebškem savskem mostu stoji vojaška straža. Ko je nekega dne prišel tja oddelek vojakov, da zamenja stražo, se jim približa gruča kakih 60 radićevcev s hrvatsko zastavo na čelu. Zakaj ne pozdravite te zastave? so začeli radićevci kričati nad desetnikom. Ta zastava vas bo rešila vojaščine. Dol z batinaši! Slučaj se je sporočil dalje in divizijonar je prosil komandanta armije za navodila, kako treba ravnati, ako se tak slučaj ponovi, kajti vojaki ne morejo prekrižanih rok dopuščati izzivanja in zmerjanja. Drugi slučaj se je zgodil v Travniku, kjer so radićevci ob neki slavnosti napadli vojaka na straži s kamenjem in vpitjem: Živela hrvatska Bosna! Dol z vlaškim kraljem? Stražar je s strelom v zrak alarmiral stražo, ki je polovila napadalce in v njihovih žepih našla polno kamenja. No, na intervencijo nekega katoliškega duhovnika in nekega radićevskega poslanca so napadalci morali biti takoj izpuščeni. Na dan svečanosti je bil v Travniku tudi banjaluški divizijonar general Milan Jovanović. Sodrga mu je pod okni stanovanja kričala: «Dol z Vlahi, dol z vlaškim kraljem. Tu je hrvatska Bosna, komur se ne dopade, naj gre v...» Sledile so ogabne psovke...

Komunike Nastasa Petrovića, ki demantira i njega samega i vsa dosedanja «razkritja» režimskih glasil o nameravanem vojaškem puču se komentira s smehom in čudnimi sodbami o kvaliteti tega notranjega ministra. Nastas Petrović je namreč s svojim komunikejem zadel ob izjavo generala Hadžića, ki *jasno in odločno zatrjuje, da mu je ravno Nastas Petrović večkrat razodeval, da oficirji pripravljajo «puč»*. Ko pa ga je g. Hadžić prosil za konkretne podatke, g. minister ni vedel ničesar povedati. Govoril je torej svojemu tovarišu v vladi stvari, ki jih zdaj demantira in za katere je tudi takrat vedel, da niso resnične...

Položaj vlade je tako težaven, da se v političnih krogih, tudi v režimskih, vedno znova pojavlja vprašanje: zakaj vlada še ni demisijonirala? Sobotna «Demokratija» je na to vprašanje odgovorila z enostavno konstatacijo, da ima vlada «zaupanje» parlamenta in da zato nima razloga odstopiti. To «zaupanje» je, kakor se splošno ve, povsem problematično: glavni faktor vladine večine, HRSS, je sicer pripravljen podpirati sedanji režim proti nacijonalni koaliciji, toda varuje si sicer proste roke. Vlada torej nima trdne večine. Po naši ustavi, pa mora vlada imeti tudi še zaupanje *drugega ustavnega* faktorja t. j. krone. Dosedanji dogodki dokazujejo, da *to zaupanje ne postoji več*. To je tudi razlog, da se režimsko časopisje naenkrat obnaša tako ultrademokratsko. Izgleda pa, da je proti temu nastopila občutna reakcija. Današnja «Demokratija» je namreč pričela velik umik. Organ predsednika vlade se v nocojšnem uvodnem članku najspoštljivejše izgovarja radi sobotnih izvajanj, trdeč, da je dotični članek pisal samo «neki prijatelj stranke», ki je bil nervozen radi strašnih obtožb opozicije. «Demokratija» danes odločno povdarja po ustavi določena prava krone, ter naglaša, da mora vlada imeti zaupanje v oba ustavna faktorja.

Radikali odbijajo razgovore z vlado

JOVANOVIĆEV ODGOVOR DAVIDOVIĆU IN PAŠIĆEVO PISMO. — «NAJPREJ OSTAVKA, POTEM POGAJANJA». — KONFERENCA JOVANOVIĆA S PRIBIĆEVIĆEM. — AVDIJENCA LJ. DAVIDOVIĆA IN NASTASA PETROVIĆA. — RADIĆEV GOVOR JE POLOŽAJ VLADE ŠE POSLABŠAL.

Beograd, 13. oktobra. p. Na sobotnem sestanku je, kakor smo poročali, izjavil Jovanović gosp. Davidoviću, da mu na njegovo ponudbo za vstop v vlado ne more dati odgovora, ker je o tem poklican sklepati radikalski klub, odnosno njegov izvršilni odbor. Dogovorila sta se, da se zopet sestaneta včeraj v nedeljo.

Na konferenci, ki se je vršila nato v soboto v radikalskem klubu in katere se je udeležil tudi Pašić, je bilo nato sklenjeno, da je radikalski klub sicer pripravljen sodelovati pri vsaki akciji, ki gre za tem, da se ustalijo in uredijo naše notranjepolitične razmere in obstoječi spori v okviru države likvidirajo, **da pa bi se mogla pogajanja za sestavo nove vlade pričeti šele, čim bi sedanja vlada demisijonirala.**

V soboto zvečer se je vršila konferenca Pašića in Svet. Pribičevića, na kateri so bile določene poedinosti nadaljnega skupnega postopanja narodne koalicije.

Na včerajšnjem sestanku je gosp. Jovanović obvestil gosp. Davidovića o sklepu radikalskega kluba. **Jedro tega odgovora je, da radikali odbijajo vsako pogajanje z vlado gosp. Davidovića dokler ta vlada ne da ostavke.** V ostalem bi v slučaju ostavke radikalski klub bil po parlamentarnih pravilih prvi pozvan, da poskuša sestaviti novo vlado. Gosp. Jovanović je sporočil g. Davidoviću še to, da on ne želi voditi razgovore za radikalni klub, ker ne pripada njegovemu predsedstvu in da bo gosp. Pašić ali sam razgovarjal ali pa odredil posebnega delegata.

Včeraj je gosp. Pašić to, kar je izjavil gosp. Jovanović sporočil gosp. Davidoviću tudi pismeno. V tem pismu navaja Pašić, da je njegova stranka gotovo za sporazum. Toda možnosti je več, eno pa je, v čemer ne more biti kompromisa: načelo državnega in narodnega edinstva. Razgovori bi se mogli pričeti čim sedanja vlada poda ostavko.

Ljuba Davidović je bil včeraj opoldne v avdijenci, v kateri pa ni prišlo do nobenega rezultata.

Danes dopoldne sta se sestala Ljuba Jovanović in Svetozar Pribičević, kateremu razgovoru se pripisuje poseben pomen.

Popoldne od 5. do 6. je dalj časa konferiral minister Petrović z Ljubo Davidovićem. Po tej konferenci je Petrović odšel v avdijenco, o kateri je potem poročal na konferenci vlade, ki je trajala do 21. Položaj se je zelo poslabšal tudi vsled zadnjega Radićevega govora v Vrpolju in okolnosti, v katerih se je vršil. Značilno je, da se opaža Radićeva ideologija v tej zvezi, da zbira okoli sebe nacijonalne manjšine. Na Radićevem zboru je govoril m. dr. Ferad beg Draga, ki je naglašal, da bo svoje Arnavte priučil, da bodo hodili po Radićevm potu. V tem smislu je govoril tudi zastopnik nemškega kluba profesor Teuffel. Vse to je napravilo na vladne kroge mučen utis. Njihova edina nada je sedaj, da pride Radić v Beograd, kar pa ni pričakovati. Maček in Predavec sta izjavila, da Radić gotovo ne bo prišel v Beograd predno se verificira njegov mandat, po verifikaciji pa se bo to še videlo. Ker pa je skupščina odgodena za nedoločen čas, je naravno, da do 20. oktobra Radićev mandat ne bo verificiran . . .

POGAJANJA Z MADŽARSKO.

Budimpešta, 13. oktobra, j. Tekom prihodnjega tedna odpotuje madžarska delegacija pod vodstvom polnomočnega ministra Wodianerja, ki ji je poverjena naloga, da dovrši madžarsko-jugoslovenska pogajanja za sklep trgovske pogodbe, zopet v Beograd, kjer naj pridejo vprašanja, ki so jih strokovni referenti predelali, pred plenum delegacije. Upajo, da bodo vsa vprašanja še pred božičem urejena.

NOV ŠPANSKI PORAZ V MAROKU

London, 13. oktobra. s. Daily Telegraph javlja iz Tangerja, da se je 400 Špancev buhareške garnizije moralo udati. Po izročitvi orožja so bili izpuščeni na svobodo.

Ljuba Jovanović v avdijenci

SINOČNA SENZACIJA V BEOGRADU. — UGIBANJA O POMENU JOVANOVIĆEVE AVDIJENCE. — RAZNE KOMBINACIJE.

Beograd, 13. oktobra. p. **Danes zvečer je kralj sprejel v dolgi avdijenci predsednika parlamenta Ljubo Jovanovića. V političnih krogih je ta vest izzvala veliko senzacijo. Vlada, ki je bila zbrana na konferenci, o Jovanovićevi avdijenci ni vedela ničesar in ministri so izvedeli šele od novinarjev, da je bil g. Jovanović pri kralju. Presenečenje je bilo veliko.**

O pomenu Jovanovićeve avdijence se mnogo govori in ugiba. V radikalskih krogih se smatra, da je g. Jovanović informiral kralja o političnem parlamentarnem položaju ter o možnosti sestave trdne vlade, ki bi mogla z uspehom sprovesti likvidacijo notranjih sporov. Ni dvoma, da je g. Jovanović sporočil vladarju tudi to, da se pogajanja za sestavo take vlade ne dajo voditi, dokler sedanja vlada ne da ostavke.

Naravno je, da se v očigled kritičnemu položaju Davidovićevega kabineta pojavljajo najraznovrstnejše kombinacije o rešitvi krize. Govori se o poskusu sestaviti koncentracijski kabinet iz vseh parlamentarnih strank, ki bi se pogajal z radićevci, razpravlja se pa tudi o možnosti koalicije, kateri bi pristopile vse stranke s programom narodnega in državnega edinstva.

Današnja poluslužbena «Pravda» govori o tem, da mora biti situacija do srede razčiščena, režimske «Novosti» priznavajo, da je vlada v krizi in računajo celo z možnostjo novih volitev. Odgoditev Narodne skupščine kaže dovolj jasno vso težo položaja, v katerem se nahaja vlada.

Angleški volilni programi

V NEDELJO SO IZDALE VSE TRI STRANKE SVOJE MANIFESTE. — BORBA SE VODI PREDVSEM Z NOTRANJEPOLITIČNIMI GESLI.

London, 13. oktobra. j. Vse tri politične stranke so v nedeljskih listih objavile svoje volilne razglase. Dočim zahtevajo konservativci zaščito angleške industrije proti nerealni inozemski konkurenci, sanacijo angleškega poljedelstva z reformo davčnega sistema, izboljšanje ter poenostavljenje zavarovalne zakonodaje, obetajo liberalci pocenitev produkcije in enotno organizacijo za preskrbo električne sile. Delavska stranka zahteva v svojem manifestu podržavljenje rudokopov, elektrarn ter veletrgovine z živili. Dalje zagovarja delavska stranka ureditev zavarovalnih prejemkov in vdovsko rento.

Stara politika se v volilnih razglasih omenja samo v splošnem. Delavska stranka izjavlja, da je Anglija uvidela potrebo zunanjega in notranjega miru ter obnovo industrije in trgovine, za kar je delavska stranka vedno delovala. Neprijateljski odnošaji med Nemčijo in Francijo, ki so nastali vsled usodepolne mirovne pogodbe, so se izboljšali in postali prisrčnejši. Prijateljski odnošaji med Anglijo in Francijo so se zopet oživeli in v Ženevi so bili storjeni važni koraki glede mednarodnega razsodišča, garancij in splošne razorožitve. Delavska stranka pa odklanja, da bi bil iz te splošne mirovne politike izključen ruski narod. Potrebno je, da se trgovski odnošaji z Rusijo v interesu brezposelnosti in cele države zopet obnove. Konservativna stranka s svoje strani izjavlja, da je ruska pogodba nesprejemljiva in da mora biti zunanja politika taka, da jo bodo odobravali vsi dominijoni.

Anglija v borbi z mohamedanstvom

NARAŠČAJOČE TEŽKOČE NA BLIŽNJEM VZHODU. — PRAVI VZROKI LONDONSKE VLADNE KRIZE.

London, 13. oktobra, j. Od dneva do dneva postaja jasnejše zakaj je Macdonald smatral za potrebno, da razčisti večinsko razmerje v parlamentu in razpiše nove volitve. Skoraj od ure do ure prihajajo v London resne vesti z Vzhoda. Davi je prišlo iz Carigrada poročilo, da je turška vlada sklenila podvzeti vse potrebne obrambne mere, da zavaruje turške meje na vseh mestih ob mezopotamski meji na ozemlju Mosula, ker zastopa naziranje, da se v nobenem oziru ne bo uklonila angleškim zahtevam. Turške čete so dobile nalog, da naj branijo vsako prekoračenje meje po angleških četah. Danes opoldne javljajo iz Carigrada, da je turški kabinet, ki že dva dni v Angori zaseda permanentno, **pričel razpravljati o splošni mobilizaciji in je baje prepovedal objavljanje vseh vojaških poročil.**

Zadnje brzojavke iz Meke zatrjujejo, da so pogajanja o premirju med Vahabiti in novim kraljem Alijem prekinjena in da so Vahabiti pričeli korakati proti Meki. Emir Ali in njegova armada sta se umaknila iz Meke proti Dijedi.

V tukajšnjih informiranih krogih prevladuje vedno bolj utis, da so upori proti Soancem v Maroku, prikriti nemiri v Sudanu, napadi Turkov v Mezopotamiji, boji Vahabitov proti dinastiji Fejsal enotno gibanje, ki je usmerjeno za tem, da se iztrebi zapadno-evropski in krščanski vpliv na Severno Afriko in Predno Azijo. Turčija baje podpira to gibanje, ker želi, da bi sedaj, ko je bilo vprašanje kalifata rešeno v njenem smislu, ostala z ostalim muslimanskim svetom v gotovi interesni skupnosti, ki naj bi ne bazirala na verski podlagi, temveč na skupnosti nacijonalnih sil probujajočih se orientalskih narodov.

Anatol France †

Tour, 13. oktobra. s. **Anatole France je danes ponoči umrl.**

Pariz, 13. oktobra, j. Ministrski predsednik Herriot je podpisal dekret, da se pogreb Anatola Francea izvrši na državne stroške. Čim se sestane parlament, t. j. tekom meseca novembra, bo vlada pri zbornici in senatu predlagala prevoz zemeljskih ostankov velikega pisatelja v Panteon. Ministrski predsednik Herriot je poslal vdovi sožalno brzojavko.

Zeppelin nad oceanom

New York, 13. oktobra. j. Kljub današnjemu Kolumbovemu slavju prinašajo vsi ameriški listi dolge brzojavke o potovanju »Z. R. III.« v Ameriko. Vsi časopisi so obesili v svojih izložbah velikanske zemljevide, na katerih začrtavajo pot, ki jo je po prihajajočih brezžičnih brzojavkah napravil zrakoplov.

Berlin, 13. oktobra. j. Po direktnih brzojavkah, ki so jih prejli v Friedrichhafnu iz »Z. R. III.« ob 12. angleškega časa se doznava, da se nahaja zrakoplov na 29. stopnji zapadne dolžine. Neka druga vest zatrjuje, da je ladja stopila v zvezo z brezžično postajo Chatham o državi Massa Suchett. Zadnje brzojavke ob pol 6. nemškega časa pravijo, da so na ladji vsi potniki dobro razpoloženi in da stroji delujejo brezhibno. Domneva se, da se ladja ob pol 7. zvečer nahaja na 45 stopnji zapadne dolžine in plove v smeri proti Bermudskim otokom.

Vremenske razmere bodo predvidoma ostale še več dni lepe. Od bermundskih otokov bo zrakoplov vzel smer proti Washingtonu.

Friedrichshaffen, 13. oktobra. s. Zeppelinova delavnica poroča, da od 11.30 dalje ni prejela več direktnih radio brzojavk iz »Z. R. III.« ker se nahajajo nemške radio postaje že izven obsega zrakoplovba. Prejemne postaje so navezane sedaj samo na poročila ameriških vojnih ladij in brezžičnih postaj, ker je zrakoplov že nad Oceanom. (Glej o poletu Zeppelina tudi članek na 5. strani).

Za vojaško reformo na Češkem

Praga, 13. oktobra, j. Vojaški strokovnjak češkoslovaške socialno-demokratske stranke Kumelhaas je objavil v «Pravo Lidu» očividno od strankinega vodstva inspiriran članek proti obstoju sedanjega vojaškega sistema. Socialno demokratska stranka, ki sedaj podpira vladno koalicijo, je s to izjavo vzbudila zanimanje vse javnosti. Pisec izvaja, da želi češkoslovaška socialna demokracija, da se vojaške institucije ne razširijo preveč na škodo kulturnega in gospodarskega udejstvovanja države. Vsled tega se bo stranka prizadevala, da izvede obrambno reformo s tem, da se skrajša doba aktivnega službovanja, zniža kontingent armade ter izvede njena ekonomizacija. Kumelhaas izvaja nadalje, da domneva, da bodo vodilni krogi neradi spremenili vojaško hierarhijo, vendar pa je prepričan, da bo večina razsodnih državljanov delila naziranje socialne demokracije, ki bo stavila predlog za revizijo obrambnega zakona.

PREVOZ SIENKIEWICZEVIH OSTANKOV.

Praga, 13. oktobra. j. Zemeljski ostanki poljskega pisatelja Sienkiewicza bodo kakor je sedaj končnoveljavno določeno, prepeljani v Varšavo skozi Prago, kamor prispe posebni vlak dne 23. oktobra ob 9. uri zvečer in nadaljuje pot prihodnji dan ob 10. uri zvečer. V tem času se bodo v Pragi vršile velike svečanosti.

Narodna skupščina zopet odgodena

PO KRATKI SEJI SE JE NARODNA SKUPŠČINA VČERAJ ZOPET ODGODILA NA NEDOLOČEN ČAS. - NAJBRŽ SE NE SESTANE PRED 20. OKTOBROM.

Beograd, 13. oktobra.

Današnja seja skupščine je potekla brez vsakega zanimanja in v splošnem popolnoma mirno. Do incidenta je prišlo le radi krvoprelitja v Stari Pazovi in je opozicija sprejela notranjega ministra Petrovića pri vstopu v skupščino z viharnimi klici: »Doli krvavi minister. Taka je vlada reda in mira!«

Sejo je otvoril predsednik Jovanović ob 11.dopoldne in odgovarjal najprej na vprašanje posl. Vujića (zem.), zakaj ni deloval odbor za podporo prizadetim po povodnji in ujmah. Pojasnil je, da odbor ni deloval, ker je bila narodna skupščina odgodena in minister za agrarno reformo Vesenjak, dalje časa bolan.

Posl. dr. Svetislav Popović (sam. dem.) je vložil na notranjega ministra sledečo interpelacijo: »Dne 12. t. m. je bil sklican shod HRSS v Staro Pazovo, na katerem so pristaši HRSS nastopali oboroženi, vzklikali republiki in proti kralju. Zato je nastalo upravičeno ogorčenje lojalnega prebivalstva. Shod je bil razpuščen. Po shodu so pristaši HRSS na pobodu skozi selo navalili na lojalno, mirno prebivalstvo in brez vsakega povoda ubili mirnega seljaka Radoslava Uroševića iz sela Vojke.« Interpelant vprašuje ministra, na kak način namerava preprečiti izzivanje lojalnega prebivalstva, zaščititi njegovo osebno varnost in preprečiti nadaljevanje terorističnih aktov od strani HRSS.

Predsednik Jovanović je nato sporočil, da je bil za volitev članov v odbor za razpravljanje zakonskega načrta proti korupciji in v odbor za invalidski zakon dosežen na konferenci klubovih načelnikov sporazum. V vsak odbor je bilo zvoljenih po 7 radikalov, 5 radićevcev, 2 Davidovićeva demokrata, 2 klerikalca in po 1 sam. demokrat, džemijetovec, spahovec zemljoradnik in Nemec. Vlada ima v odboru 13, opozicija 8 glasov.

Za tem je finančni miniser dr. Spaho zahteval, da naj se poročilo odbora za prošnje in pritožbe odstavi z dnevnega reda, ker ministri niso mogli vsega materijala stvarno proučiti. To je izzvalo pri opoziciji viharne proteste in so posebno radikali naglašali, da je vlada odgovorna za redno poslovanje narodne skupščine.

S tem je bil dnevni red izčrpan in seja zaključena. Prihodnja se bo vršila v soboto.

Trije radićevski shodi

TRI NEDELJSKI RADIĆEVSKI SHODI NISO PRINESLI ZA VLADO NIKAKE RAZBREMENITVE. — RADIĆ OSTAJA STARI RADIĆ. —

Zagreb, 13. oktobra.

Tudi nedeljski Radićev govor v Vapolju ni prinesel režimovcem druzega kot razočaranje. Sicer so vladni krogi prejšnji teden na vso moč direktno in indirektno prigovarjali Radiću naj govori v Vapolju tako, da bo rešil vladi obstanek, a pomagalo ni nič. Kar je Radić skušal na eni strani popraviti, je po svoji stari navadi, na drugi strani zopet na novo pokvaril. Po naročilu in nasvetu režimovcev je hotel omiliti svoje dosedanje izpade proti monarhiji ter protežirati svoje republikanstvo, svojo protisrbsko gonjo je tudi skušal oprati, zato je pa vsem tem korekturam na koncu dodal, da mora biti moder in lokav kakor kača tako da se ne bo nikdar vedelo kaj on misli. V jasen dokaz neiskrenosti svojih izvajanj je Radić na shod v Vapolje povabil tudi Nemce iz Banata, Turke iz Makedonije in Rumune, ki imajo v naši državi z Radićem samo to skupnost, da bi vsi skupaj radi razbili Jugoslavijo in njeno državno enotnost.

Kakor običajno je Radić tudi v Vapolju začel svoj govor s pozdravom: »Hvaljen Isus! Živela republika? Nato je dejal, da bodo Hrvati na tem shodu povedali odločilno besedo, ki jo pa »sabljaši«, ker so najbolj glupi ne bodo ne čuli, niti videli. Radikali so prisilili Hadžića, da je na dvoru izjavil, da ne more biti v vladi. Hadžić je bil, v kolikor se je bavil s politiko, Davidovićevec, ali sedaj je prišel vrag v njega, ker je dejal v vladi, da samo republikanci. Hadžić je politično budalo, pošten in hraber človek je, dober general, ki zna, da so generali v politiki kakor nora deca. Davidovićevci in zemljoradniki so plašljivci in se boje budal.

Dvanajst milijonov ljudi ve, da je bil pri nas žandar večji od vsakogar; večji od Petra in Aleksandra. Mi nismo nikdar govorili, da je to srbski narod, namreč radikalska politika, zato kličemo: »Živio srbski narod!«

Mi smo republikanci, a šli smo v Beograd, da podpišemo monarhijo. Neki gadje pravijo, da se od nas zahteva neke garancije. To ni res, ker bi vsakdo, kdorkoli bi stavil kake pogoje, frčal skozi okno. Mi danes ne moremo reči, da nismo republikanci. Nam je potrebna za mednarodno zajednico dinastija. Kadar se kliče: »Živela republika!« To ne znači »Doli monarhija« in tudi ne: »Doli Karagjorgjević!«

Sedaj gre zato, ješi se more seljački hrvatski narod sporazumeti z monarhijo. Jaz sem rekel: »Može, celo, mora radi zunanje in notranje situacije.« Treba je iti drugo pot kot jo je šel povojni režim, kajti če se je »kraljevo žezlo zlomilo na hrvatskih seljaških plečah, ne more se žezlo s »špago« sestaviti«.

»Mi moremo biti s gosposkimi lopovima mudri i lukavi kao zmije. Mi to jesmo i zato ne će nikada znati batinaši što mi mislimo.«

Krvav spopad v Stari Pazovi.

Včerajšnja druga radićevska skupščina v Stari Pazovi je dokazala vso težo situacije, v katero Radić vabi ljudstvo s svojo republikansko propagando. Radićevi pristaši so prišli v Staro Pazovo iz bližnjih krajev ter razsajali po ulicah proti monarhiji, Pašiću in Pribićeviću, frenetično pa vzklikali Radiću in republiki. Od vodstva stranke je na shod prišel poslanec P r e d a v e c z večjim številom ostalih radićevskih poslancev. Masa je bila silno bojevita in v večjem delu oborožena s samokresi, posebno še zato, ker je zborovanje bilo prepovedano in ker se je v mestu zbralo tudi mnogo pristašev drugih strank, nacionalistov. Pri evangeljski cerkvi je nastal spopad in je padlo več strelov, ki so zadeli povsem nekrivega seljaka Radeta Uroševića » Hadžića iz Vojke, ki je prišel v mesto plačat neki dolg in je slučajno stopal preko ceste. O zadevi je bila danes v parlamentu vložena interpelacija. In tudi Predavec je šel k Davidoviću protestirat zoper Orjuno, češ da je ona izzvala incident. Politični krogi pa čutijo, da stalna radićevska izzivanja in njihove rastoče drznosti resno grozijo z opasnostjo, da se naruši mir v državi.

Radićevski fijasko v Otočcu.

Poleg Vrpolja in Stare Pazove je HRSS. za nedeljo sklicala tudi skupščino v Otočcu, ki pa se navzlic silni agitaciji nikakor ni obnesla v stilu običajnih radićevskih pompov. Že dva dni prej je šel sam poslanec Marko Došen organizirat priprave. Toda zbralo se je jedva nad 300 oseb, vštevši tudi radovedneže. Zato je pokrajinska uprava, odnosno notranji minister nepotrebno polagal na to skupščino toliko nade, da je odposlal tja županijskega upravitelja iz Gospića. Glavni govornik na zborovanju je bil Marko Došen, pa kakor je bil odziv zborovalcev majhen, so tudi govori bili majhni in kratki. Cela parada ni trajala nad eno uro. Marko Došen je poudaril, da radićevci nikakor ne opustijo republikanskega programa in da ne priznajo vidovdanske ustave, temveč da se bodo do zadnjega borili za svoj hrvatski državni sabor. Govor ni zapustil nikakega posebnega utisa, zato so se preostali seljaki razšli nezadovoljni in razočarani.

Boj za Ptuj

Kakor smo že izjavili, nima ptujska lista niti Nemcev, še manj pa domačinov in je naslov »domača« direktno potvorjen. Od vseh kandidatov je le 5 res Nemcev in to Steudte, Fürthner, Schwab, Blanke in Strohmayer, vsi ostali so rojeni Slovenci iz Ptujskega polja ali naših lepih Haloz. Dr. Fichtenau na primer nosi to ime neopravičeno in protizakonito, ker se je njegov oče pisal Jelovšek von Fichtenau, njegov sin sedanji kandidat pa je obdržal zakonito prepovedani predikat, da zbriše s tem svojo slovensko pokoljenje. Spruschina je bil vpisan še celo v tukajšnji nemški šoli od nemških učiteljev Spružina, njegova mati je Haložanka iz Sakušaka, ki še danes ne zna nobene besedice nemški, žena pa je iz Orešja. Vkljub temu je ravno ta očitni renegat najhujši in najstrupenejši nemški agitator. Saischegg, Ernst, Miloschitsch, Petrovič, Wegschaider itd. so pristni Haložani, Hojnik, oba Murko, Kukovec, Rojko pristni Polanci, Ribič, Omulec z Brega pri Ptuju dr. Kalb iz Brežic, Marschetz od Sv. Lenarta v Slov. gor., Kersche iz celjske okolice, Slawitsch iz Kamenšaka pri Ljutomeru, dr. Sadnik iz Savinjske doline in istotako Jelovšek von Fichtenau, ostali privandranci iz vseh delov sveta. Če še vzamemo k tem Prekmurca Zselezna, Čehe Nekola in Wesely, Hrvata Vrečiča, pa imamo celo listo »domače gospodarske stranke«, ki je domača menda radi tega, ker ni nobeden domačin, gospodarska pa zato, ker so si vsi nagrabili našega slovenskega premoženja. Vsi ti kandidati in če ne sami, pa njih predniki so privandrali v Ptuj s »pikeljnom in si pridobili lepo premoženje z izžemanjem našega ljudstva.

Ne moremo se pečati z vsakim posameznikom — mogoče še to storimo — kako pa se udejstvujejo kandidati gospodarsko in socijalno v praksi, je druga stvar. Tako bi bivši Obmann des Vereines der Vorposten der Germanen lahko povedal, kako se skrbi za vdove, drugi zopet kako se ščiti nedolžnost deklet, tretji kako se rešuje viničarsko vprašanje, če trti kako se s krivdo pride do premoženja, naslednji kak vir dohodkov je muzika, prihodnji bi rešil vprašanje bolnice in norišnice, drugi zopet, kako se na eno vrv obesi vse Slovence.

Svojo ljubezen do našega naroda pa izkazujejo ti ljudje ob vsaki priložnosti. Zlasti so dokumentirali to ob znanih dogodkih leta 1908, ko so učili Slovence svoje kulture z gorjačo v roki itd. Ker pa to danes ni več mogoče, skušata na primer Schwab in dr. Sadnik vzgojiti vredne potomce bivših pangermanov s tem, da se vabi nedolžna deca k predavanjem, gledališkim predstavam, drugi zopet k družabnim večerom, kjer se jim vliva pangermanski strup.

Na zunaj vsak priliznjen, ljubezniv in lojalen do skrajnosti, ki nikoli ni skrivil lasu nobenemu Slovencu, v svoji družbi ne zna »windisch«, drugače pa »očka kaj bodete kupili, mamica imamo lepe robce, pridite si vsaj pogledat« in če prostovoljno noče v trgovino, pa ga zagrabi za roko in s silo potegne noter.

To je majhna slika nemških kandidatov in njih domačega in gospodarskega dela. Naše ljudstvo naj vendar enkrat odpre oči, pogleda, koga podpira. Prizna naj v bodoče le domačega, slovenskega trgovca in obrtnika ter se izogiblje vsake nemške in nemškutarske trgovine, drugače goji gada na lastnih prsih.

Po livornskem kongresu

Rim, 11. oktobra.

Kongres liberalne stranke v Livornu pomenja brez dvoma kamen-mejnik v italijanskem notranjem političnem življenju.

Desničarski liberalci so ob letošnjih državnozborskih volitvah brezpogojno stopili na stran fašizma in je bila večina njihovih prvakov izvoljena na fašistovski listi, ostanek pa na takoimenovanih »pobočnih« listah, ki so bile vložene sporazumno s fašisti. V zbornici so vsi liberalci odločno podpirali Mussolinijevo vlado. Ker so se liberalci vedno smatrali za odine legitimne nosilce tradicije ustavnosti, je njihovo brezpogojno pristajanje k revolucijonarno na krmilo države došlemu fašizmu sicer očitno nasprotovalo temeljnim načelom njihove stranke, toda to protislovje so skušali opravičevati z nujno potrebo, da se v državi čim prej zopet uveljavita mir in red ter ustavnost, za kar so v vladi fašizma in svojem podpiranju te vlade videli vse potrebno jamstvo. Tedaj pa je prišel vmes umor poslanca Matteottija, italijanski javnosti se je nenadoma razkrila strahovita korupcija v vladni stranki, pokazalo se je, da Mussolinijeva vlada nima ne moči ne volje za »normalizacijo« javnega življenja. Opozicija je, videč, da tozadevne vladne obljube ostajajo obljube brez izpolnitve, zapustila parlament, v liberalni stranki pa je začelo vreti in zlasti mlajši, ambicijoznejši življ je začel čisto javno kazati svojo nevoljo zaradi hlapčevanja fašizmu, ki je kljub vsem Mussolinijevim zagotovilom o povratku k ustavnosti, še nadalje uganjal svoja nasilja in gradil svojo politično moč na neustavno ustanovljeno in vzdrževano strankarsko oboroženo silo, nacijonalno milico. Namesto »normalizacije« so prihajale grožnje z novo fašistovsko »poplavo«, vlada je ukinila tiskovno svobodo in napovedovala se je »fašistovska« izprememba ustave. V takih razmerah je bilo pričakovati, da kongres liberalne stranke ne bo potekel mirno in vladi vdano. In tako se je tudi zgodilo.

Na kongresu v Livornu je prišlo do zelo burnih prizorov. Zborovalci so svoje lastne, Mussolinijevi vladi zvesto poslance pitali s »fašistovskimi hlapci«. Na vprašanje nekega govornika, ali zborovalci zaupajo svojim poslancem, je prišel hrupen odgovor: »Ne! Ne!» A ko je prišlo končno do glasovanja o političnih smernicah stranke, je bila odklonjena resolucija za nadaljno brezpogojno sodelovanje s fašisti ter sprejeta z ogromno večino 23.714 proti 5490 glasovom resolucija, ki je očitno naperjena proti fašistovski vladi. Vzdržalo se je glasovanja 2527 glasov.

Sklepi livornskega kongresa so zelo razburkali javno mnenje v Italiji. Fašistovski tisk je kriknil od besa in samo glavno glasilo fašizma, milanski »Il Popolo d' Italia» je označil liberalski kongres za »neplemenito, nizkotno protifašistovsko razstavo, prepleteno z zasramovanjem in mržnjo». Mussolini je odločno odklonil kongresove sklepe in bilo je pričakovati, da bo tej odklonitvi sledila kot prva posledica demisija obeh liberalnih ministrov v njegovi vladi, Sarrocchija in Casatija. Do te demisije sicer ni prišlo, ker sta ministra izjavila, da ne smatrata sklepov livornskega kongresa za oviro svojega nadaljnega sodelovanja v Mussolinijevi vladi, priti pa mora, kakor se splošno pričakuje, do razcepitve stranke. Zvesto vladi bo pač ostalo desno krilo, ostanejo ji zvesti poslanci, ki jim je več do mandata kot pa do zaupanja volilcev, ves ostali ogromni del stranke, središče in levo krilo, pa je z livornsko resolucijo krenilo na levo. Desno krilo se pač spoji s fašisti, središče in levo krilo pa krene k opoziciji. Drugo mu tudi ne kaže, kajti da ostane v sredi, med vlado in opozicijo, bi pomenjalo to breznačelno neopredeljenost, ki v političnem življnju znači toliko kot — smrt.

Za Mussolinijeve vlado pomenjajo sklepi livornskega kongresa udarec, ki ga bo težko prenesla, ali pa celo tudi ne, zlasti če tudi posl. Salandra, bivši ministrski predsednik, ki ima precej močno osebno pristaštvo, krene v nasprotno smer. Značilna je v tem pogledu izjava, ki jo je podal fašistovski desident posl. Massimo Rocca, ki je dejal: »Uverjen sem, da se sedanja kriza reši tako, da bomo imeli še letos vlado liberalnega središča, ali pa da pride prihodnje leto vlada levice, najbrž socijalistično popolarska, če ne pride še kaj hujšega. Le blaznik more misliti, da more fašistovska vlada trajati.» Fašizem pač doigrava svojo ulogo. Ladja se potaplja in podgane beže! Liberalcem se kaže prilika, da bi mogli prevzeti dedščino za fašizmom, in kakor vse kaže, že stegajo roko po njej. Mussolini se sicer se brani z naporom zadnjih sil, ali te sile so po livornskem kongresu, ki ga je popolnoma osamil, znatno padle in je v resnici danes v Italiji splošni občutek, da se fašistovska vladavina s hitrimi koraki bliža svojemu koncu. Kako došlo, tako prošlo!

Politične beležke

+ **Slaboumen.** »Slovenec» poroča pod naslovom »NSS za vlado», da je bila na zborovanju ljubljanskih zaupnikov Narodno-socialistične stranke v petek zvečer »soglasno in z velikim odobravanjem» sprejeta resolucija, v kateri se izraža vladi popolno zaupanje, obenem pa obsoja vse one, ki klerikalnega režima ne marajo in ga smatrajo za nesrečo Slovencev. »Slovenec» je s petolizništvom ljubljanskih voditeljev NSS zelo zadovoljen, po našem mnenju pa mu to zadovoljstvo ne bo rodilo dolgega veselja. Naj bi sedanja vlada še tako trdno stala, je zanjo vsekako zanesljivo slab omen to, da so se zanjo začeli sedaj potegovati dr. Ravnihar in ljubljanski NSSarji. Kakor ve »Slovenec» so ti politični modrijani dosedaj še v vsaki politični situaciji toliko časa sem in tja skakali, da so potem, ko je nastala že nova situacija, srečno presedlali v prejšnjo, ki je medtem že propadala, ali pa propadla. Če dr. Ravnihar in NSS sedaj za vlado pišejo je to za klerikalce pravi »Mene tekel ufarzin».

+ **«Slovenec» od notranjega ministra na laž postavljen.** Nedeljski »Slovenec» priobčuje službeni komunike notranjega ministra, v katerem nastopa vlada proti vestem, ki jih zlasti »Slovenec» brezvestno in lažnjivo trosi o pripravah za nek puč ter o vmešavanju generalov v politiko. Notranji minister proglaša službeno vsa tozadevna poročila za *neresnična*, ker ni bilo *nobenih priprav* za kak puč, niti se ni moglo opaziti najmanjšega znaka za tako akcijo vojske. Ministrov komunike tudi trdi, da ni v vojski »niti najmanjših znakov o delovanju, ki bi bilo naperjeno proti notranji konsolidaciji države. Naša vojska je zdrava in v njej ni zastopnikov, ki bi se razen svojih poslov in dolžnosti lotevali poslov kakršnegakoli političnega značaja.» Nas le veseli, da je »Slovenec» popravek notranjega ministra tudi sam priobčil. Kolikor je njegovih bralcev, ki niso udarjeni s kurjo slepoto, so sedaj lahko videli kako mojstrsko »Slovenec» laže. Cele romane in uvodnike je pisal o pripravah za vojaški puč ter o politikujočih generalih. Njegove fantazije in lažnjivosti pa so bile tako gorostasne, da so celo dr. Koroščevi vladi presedale in da je moral sam minister notranjih del Petrović izdati urad ni komunike, ki je »Slovenca» in druge njegove »brate v laži» žigosal za lažnjive kljukce.

+ **Avtonomija in škofje.** Sv. stolica je sedaj imenovala za škofa v južnosrbskem Skoplju dr. Gnidovca, slovenskega misionarja iz Groblja pri Domžalah. Lansko leto pa je bil imenovan za škofa na hrvatskem Krku, profesor ljubljanskega bogoslovja dr. Srebrnić. Obe imenovanji dokazujeta, da klerikalna avtonomija za duhovščino ne velja, ker bi sicer naši klerikalci ne kolonizirali vseh pokrajin Jugoslavije s svojimi škofi. S slovenskimi škofi pride v škofije v neslovenskih krajih tudi še trop slovenske duhovščine ter drugega materiala in z njo seme opasnega rimskega klerikalizma. Po načrtih naših klerikalcev naj bi se zli duh iz ljubljanske škofije razlil po vseh delih države ter povsod omrežil in omračil slabotno ljudstvo. Ljubljanska bogoslovna fakulteta, škofovi zavodi, nešteti samostani in redovi pa naj bi tvorili neusahljiv vir za eksport klerikalne »kulture» in nenasitnosti. Tako vidimo, da delajo klerikalni voditelji sami pri sebi baš nasprotno temu, kar so slovenskemu ljudstvu dopovedovali s svojo avtonomijo. Za škofe je prosta pot po celi državi, slovenski škofje imajo povsod pravico do škofij, ostali Slovenci pa naj bi se obdali s kineškim zidom klerikalne avtonomije, kjer naj bi s hiperprodukcijo zlasti duševnega proletarijata, polagoma zapadali deteriorizaciji in pavperizmu.

Po svetu

— **Brezposelnost v Ameriki** je dosegla sedaj svoj vrhunec po l. 1921. Samo v New Yorku jih je prijavljenih brezposelnih delavcev nad 300.000.

— **Jubilej češkega učenjaka.** V nedeljo je obhajal svojo obletnico dr. Cenek Zíbrt, vseučiliški profesor in ravnatelj knjižnice Narodnega muzeja v Pragi. Dr. Zíbrt uživa kot znanstvenik velik ugled med češko inteligenco.

— **Grof Adalbert Schönborn,** eden izmed bivših političnih voditeljev češkega plemstva, je v petek zvečer umrl. Star je bil 70 let.

— **Ameriška cenitev nemškega premoženja.** Newyorški bančni trust je dal povodom nemškega reparacijskega posojila po svojih zaupnikih preceniti nemško narodno premoženje. e dni je objavil rezultate te cenitve. Po njih znaša premoženje Nemčije 55 milijard dolarjev (okrog 4000 milijard dinarjev), letni dohodki Nemčije pa 7 milijard dolarjev.

Sodišče

§ **Težka telesna poškodba.** V Stari vasi v brežiškem okraju je prišlo dne 1. junija t. l. med dvema gručama fantov na cesti proti večerni uri do prepira. Na eni strani se je nahajal med drugimi Ivan Verstovšek, posestnikov sin iz Stare vasi. Ko je zapazil med nasprotniki nekega Rajerja, ga je hotel napasti, a ta je zbežal pred njim. Obdolženec se je obrnil nato do Rajerjevega tovariša Martina Buršiča, ga brez povoda sunil v levo stran prsi, težko ranil pljučna krila ter s tem povzročil smrtno nevarnost. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo Verstovšeka na 3 mesece težke ječe.

§ **Razžaljene uradne osebe.** V nekem kraju naše solnčne Dolenjske — občinski odborniki z županom na čelu sklenili, podaljšati svoj vodovod do sosednjih vasi in so zato vložili prošnjo na pokrajinsko upravo za določitev vodopravne obravnave. Pokrajinska uprava je delegirala k obravnavi okrajnega glavarja L. K. To pa nekaterm občanom ni bilo prav in posebno se je razburjal nad tem F. B. z Volčje drage, ki je ob vsaki priliki v družbi napadal zasovraženega okr. glavarja in mu skušal kratiti čast. Napram svojim prijateljem se je večkrat izrazil, da je glavar le mešetar, ki je sporazumljen z Beltramovimi nasprotniki, katerim gre v vsem na roko, samo da bi pri bodočih volitvah agitirali zoper njega. Na ta način se je osebno sovraštvo izbralo za torišče politično polje in kmalu je stvar tako daleč dozorela, da je prišla pred ljubljansko okrožno sodišče, ki je obrekovalca obsodilo na 1000 Din denarne globe.

§ **Kurja smrt.** Radi tatvin, ki jih je izvršila tekom par mesecev deloma sama, deloma pa v družbi 16-letnega pastirja Martina Kostevca, se je zagovarjala pred celjskim okrožnim sodiščem delavka Antonija Štibrič iz Pišec. Vzela je vse, kar ji je prišlo pod roko, zlasti pa je bila strah vseh kokoši, gosi in puranov brežiškega okraja. Brez perutnine si ni mogla misliti zlasti večjih praznikov. Pri tatvini je posredovala tudi še neka druga delavka. Obsojena sta bila Štibrič na pol drugo leto, Kosteve pa na 6 mesecev težke ječe. Ker je Štibrič že znana prikazen pred raznimi sodišči, je okrožno sodišče obenem izreklo dopustnost oddaje v prisilno delavnico.

Borza

13. oktobra:

ČURIH: Beograd 7.45, New-York 521, London 23.40, Pariz 27.30, Milan 22.77, Praga 15.475, Budimpešta 0.00675, Bukarešta 2.80, Sofija 3.80, Dunaj 0.007340.

TRST: Beograd 33 do 33.25, Dunaj 0.0320 do 0.0330, Praga 67.90 do 68.40, Pariz 119.75 do 120.50, New-York 22.80 do 22.95, Curih 432 do 441, **valute:** dinarji 33 do 33.25, 20 zlatih frankov v zlatu 90 do 91.

DUNAJ: Devize: Beograd 1016 do 1020 Bukarešta 381 do 393, London 318.500 do 319.500, Milan 3094 do 3106, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3717 do 3733, Praga 2113 do 2123, Sofija 514 do 518, Curih 13.610 do 13.660. **Valute:** dinarji 1007 do 1013, lire 3065 do 3085.

PRAGA: Beograd 48.90, Dunaj 4.715, Rim 148.75, New-York 33.95, Curih 648.50

BERLIN: Beograd 6.085, Milan 18.40, Praga 12.515, New-York 4.19.

NEW-YORK: Borza vsled narodnega praznika v Združenih državah ni poslovala.

LONDON: Beograd 315, Pariz 85.50 Rim 102.80, Curih 23.41, New-York 449.37 Dunaj 319.000, Praga 150.75.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je najboljše in v uporabi najceneje milo na svetu.

Pri nakupu pazite na ime **„Schicht“** in na znamko **„Jelen“!**

1118

Zopet so došli najnovejši modni listi za dame in gospode. Dobe se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prešernova ulica 54.

Ha-Ha-Harrold Lloyd v Elitnem Kinu Matica

Naši kraji in ljudje

Proslava 50 letnice pisatelja Meška

V Ptuju se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo proslaviti 50 letnico našega dičnega pesnika in pisatelja Fr. Ks. Meška, ki župnikuje sedaj v Selcih pri Slovenjgradcu. S proslavo je zamišljen tudi sestanek vseh onih — danes v najrazličnejših poklicih se nahajajočih nekdanjih dijakov ptujske gimnazije in to od ustanovitve zavoda v letu 1869. Pripravljalni odbor je določil za slavnost sledeči spored:

Dne 10. novembra v pondeljek ob 16.30 odnosno 17.12. uri sprejem došlih gostov na ptujskem kolodvoru. Ob 20. uri se vrši v »Mestnem gledališču« predstava Meškove drame »Pri Hrastovih«. Nato eventuelno prijateljski setanek v »Narodnem domu«.

V torek dne 11. novembra bo ob pol 9. uri dopoldne v mestni proštijski cerkvi svečana žalna služba božja za vse pokojne profesorje, tovariše ter dobrotnike ptujske gimnazije. Ob 1. uri popoldne skupni obed došlih gostov in Ptujčanov, ki se bodo v to prijavili v »Narodnem domu«. Zvečer ob 20. uri v prostorih »Društvenega doma« koncert z obširnim zabavnim sporedom. Čisti dohodek prireditve je namenjen dijaški kuhinji ptujske gimnazije.

Odboru je ležeče na tem, da se vrši slavnost v prav tovariškem duhu in tako se bodo ob tej priliki po dolgih letih zopet sestali tovariši — bodisi Slovenci — bodisi Nemci k tovariškemu sestanku, preživljajoč spomine in doživljaje izza šolske dobe. Izrecno dobi omenjeno, da je slavnost zamišljena v izključno tovariškem duhu — brez vsakega politično-strankarskega obiležja ali primesi.

V teku prihodnjih dni se bo začelo razpošiljanje tozadevnih vabil vsem onim nekdanjim dijakom ptujske gimnazije, katerih naslovi so odboru znani in so se mogli ugotoviti na podlagi gimnazijskih izvestij počenši od l. 1869 do 1896. — Samoobsebi umevno je, da je ugotovitev natančnih naslovov na ta način silno težavna in v premnogih slučajih naravnost nemogoča. Marsikateri nekdanji dijak ptujske gimnazije ne bo torej dobil specijelnega vabila. Vsi taki naj smatrajo te vrstice za opozoritev, obvestitev in obenem kot vabilo k slavju. Ker ima odbor za zunanje udeležence pravočasno poskrbeti za ta dva dni 10. in 11. novembra prenočišča, ter da se zamore določiti število udeležencev pri banketu, se vsi gg., ki se nameravajo udeležiti slavja, uljudno vabijo da javijo svojo udeležbo najkasneje do 1. novembra 1924. Na pozneje došle prijave se ne bo oziralo. Za mesto Ptuj in okolico se posebna vabila ne bodo razpošiljala. Objava in vabilo za mesto Ptuj in okolico se vrši potom lepakov, ki bodo javno nabiti. Pri večerni prireditvi pa so gostje dobrodošli. Zunanji gg. udeleženci se obveščajo, da se je odbor obrnil na ministrstvo za promet z prošnjo, da dovoli za to priliko polovično vožnjo od postaje bivališča pa do Ptuja in nazaj.

Prijave k udeležbi naj se pošiljajo izključno na tajnika Odbora za Meškovo slavje v Ptuju, asistenta davčnega oblastva Avgusta Kosa v Ptuju, ki daje tudi vsa druga eventuelna novodila odnosno pojasnila.

Proslava 15 letnice zagrebškega veleizdajniškega procesa

Zagreb, 13. oktobra.

Ob krasnem vremenu so žrtve zagrebškega veleizdajniškega procesa proslavile včeraj svoj 15letni jubilej. Zjutraj so «veleizdajniki» posetili grob svojega tovariša Pera Vujaklije, ki je umrl v temnici, še predno se je pričela razprava in položili nanj venec. Nato so se skupno fotografirali, si ogledali sodne dvorane in dvorišče jetnišnice, potem pa prisostvovali parastosu svojih 17 že pokojnikov sotrpinov. Od 53 obtoženih jih je namreč samo še 36 živih. Šest izmed njih se radi bolezni ni moglo udeležiti proslave. Na sestanku je bila sprejeta sledeča deklaracija, ki jo bo posebna delegacija izročila Nj. Vel. kralju Aleksandru:

«Srbi, obtoženi l. 1908./9. v zagrebškem veleizdajniškem procesu, se smatrajo povodom sestanka o priliki 15-letnice srečne, da so mogli prisostvovati parastosu za svojimi tovariši v slobodni državi in pod junaško narodno dinajstijo Karagjorgjevićev ter so sprejeli sledeči sklep: Misel edinstva, ki je bila v vseh treh delih naroda vedno živa in radi katere je bil pred 15. leti obtožen preko nas ves srbski del našega naroda in ž njim vsi poborniki iste misli v celem narodu, misel, za katero je doživela in prestala potem junaška Srbija v gigantski borbi za slobodo in ujedinjenje svojo Golgoto — je temelj naše države kraljevine SHS. Prepričani, da je ta državna ideja edino možna podlaga prave svobode, sreče in napredka našega troimenega naroda, zahtevamo od vseh merodajnih faktorjev, da imajo to misel vedno pred očmi in da uravnajo po njej tudi svoje delo v korist naroda in države, obenem pa z vso svojo močjo onemogočijo vsako razdiralno delo anacijonalnih in antidržavnih elementov. Obsojamo stremljenje vsake stranke in poedincev po razbitju našega narodnega in državnega edinstva.»

Popodne je bilo v Mestni pivnici, v isti dvorani, v kateri so se tolikokrat sestajali veleizdajniki s svojimi zagovorniki in branitelji, skupno kosilo, zvečer pa v dvorani Sokola I. akademija s koncertom. Kralju Aleksandru predsedniku Masaryku, Nikoli Pašiću, Svetozarju in Adamu Pribičeviću ter vladiki Mironu so bili s sestanka poslani brzojavni pozdravi.

„Korupcijska afera" Učiteljske tiskarne

Klerikalci so iznesli v »Slovencu« senzacionelno brzojavko o neki korupcijski aferi v Učiteljski tiskarni, s katero hočejo prikriti svoja zadnja nasilja in persekucije na prosvetnem polju. Brzojavka pravi ob koncu, da podrobnosti še niso znane, dasi so celo takozvano »afero« seveda sami nesli iz Ljubljane v Beograd. Da klerikalci ne bodo delali senzacij s svojim namigavanjem, odkrivamo mi to »korupcijsko afero«, ki je bolj nedolžna kot razne klerikalne mahinacije marsikje.

Učiteljska tiskarna je zaprosila prosvetni oddelek, da bi smela poštnine prošto razpošiljati tiskovine šolskim vodstvom, kakor jih razpošilja zaloga šolskih knjig in Jug. knjigarna na župne rade s pomočjo škofijskega ordinarijata. Enako pravico je prevzela ta tiskarna že pri nakupu tiskarne od Kleina za poštnine prosto razpošiljanje tiskovin županstvom. Tedaj je opremljal s štampiljko poštne spremnice klerikalni deželni odbor in po prevratu je prevzela te posle deželna vlada. Te pravice se je lahko poslu-ževala vsaka tiskarna, ki je imela v zalogi tiskovine za županstva. Prosvetni oddelek je dovolil enako za šolska vodstva, ker je smatral šolska vodstva za urade, ki niso manjvredni od županstev. Pripomniti je treba, da ni imela koristi od tega nobena oseba in ne zavod temveč izključno okrajni šolski sveti, torej, ljudstvo, za katero se klerikalci z besedami toliko bore in šolska vodstva, ki so vsaj toliko uradi kateri delujejo za javni blagor, kakor županstva.

To je torej tista »velika« afera, za katero so morali klerikalci poklicati »Beograd« na pomoč, da si pomagajo iz zadrege.

Sličica z ljubljanske ulice

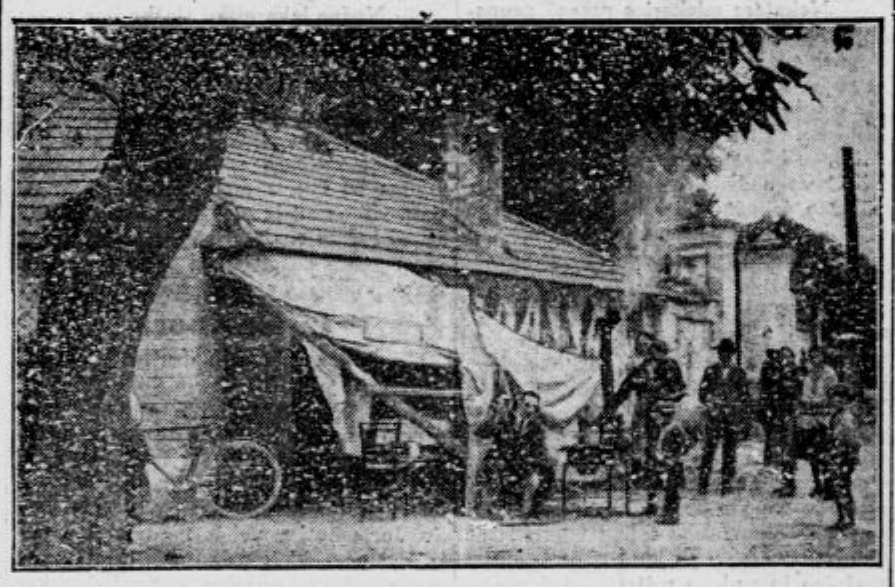

Te dni se je zgodil v Šiški sličen slučaj, kakor pred meseci na Šentjakobskem trgu. Delavec Peter Šparovec, ki je stanoval v Koslerjevi baraki pod Cekinovim gradom, je moral, ko je baraka prešla v drugo last, s pohištvom, štedilnikom, ženo in otrokom ven na cesto. Pred vrtom nasproti pivovarne «Union» so si «bezkučnici» postavili šotor, v katerem imajo del pohištva in kjer oče, mati in otrok spe. Kuha se na ulici, kakor kaže naša slika, ki nam kaže težko prizadetega rodbinskega očeta pri sekanju drv. Ali se je stanovanjska oblast za slučaj pobrigala in kako, nam ni znano.

Dopisi

KRANJ. Sokolsko društvo v Kranju priredi skupno z drugimi naprednimi društvi začasno v dvorani Narodne čitalnice vsako sredo in soboto pod strokovnim vodstvom plesnega učitelja g. Metoda Mayr običajne vsakoletne plesne vaje. Otvoritvena plesna vaja se vrši v sredo dne 15. t. m. ob pol 21. uri.

GORENJA VAS PRI STIČNI. Pri nas se je vršil v nedeljo dne 12. t. m. dobro obiskani sestanek lovcev iz naše doline. Na sestanku je poročal o lovu kot panogi nar. gospodarstva ter o pomenu Slovenskega lovskega društva za lov društveni blagajnik ravnatelj Iv. Zupan. — Ustanovil se je klub članov S. L. D. za Stiško dolino. Za predsednika kluba je bil izvoljen g. Josip Zajc in Znojil p. Krka, tajnikom pa g. Milan Končina Gorenja vas. — Ta sestanek je prvi korak k zboljšanju lovstva v Stiški dolini. —

BLED. Dopisniku z Bleda v «Slovencu» št. 231 odgovarjam, da je «Jutrov» članek v št. 235, ki ga sicer nisem spisal jaz, povsem resničen. G. Gogala je takoj po zatvoritvi igralnice zahteval od ravnatelja Int. hot. družbe 70 in 50 tisoč dinarjev za posredovanje kr. org. SLS za zopetno otvoritev. Ker pa za uspešno intervencijo ni bilo nikake garancije, je prišla zadeva pred občinski odbor, kjer so klerikalci glasovali za protest proti zatvoritvi igralnice le na podlagi zagotovila da prejme g. Gogala diferenco s sodno poravnavo prikrajšanega računa. Koristi občanov so jim bile pri tem seveda deveta briga. Šele na predlog g. Kende se je nato pritegnilo v obvezo tudi ostale upnike z Bleda. Kar pa se tiče očitka, da sem v prid Sokola oškodoval občino za 20 odst. na vstopnicah, pa bi bilo le želeti, da bi kak klerikalni odbornik ali župan oškodoval na tak način občino v prid Orla. Res je namreč, da sem po lastnem prizadevanju pridobil občini iz naslova igralnice 116.000 Din, Sokolu pa žal le 2000 Din, ker je bila igralnica predčasno ukinjena in je občina tako izgubila nadaljnih 50.000 Din, Sokol pa 8000 Din. V koliko je deloval za ukinitev igralnice pol. šef, mi ni znano. Po časopisnih vesteh je bila ukinitev predmet ministrske seje, pri kateri so bili navzoči 4 ministri iz Slovenije, vsi pripadniki SLS in ni torej nikaka volilna farbarija, ako je to poudarjal «Jutrov» dopisnik. Lojalno pa priznam, da vas je bilo nekoliko sram, da so ravno vaši ministri asistirali ukinjenju igralnice in s tem prikrajšali občino in občane za sto in stotisoče na direktnih in indirektnih dohodkih. V isti številki «Slovenca» je tudi izjava Int. hot. družbe, ki pa ni točna. Izpuščeno je namreč dejstvo, da je par dni pred zadevno obč. sejo zahteval g. Gogala v družbi baje g. inž. S. od ravnateljstva za posredovanje 120.000 Din. G. Arh je svoj odgovor v «Slovencu» že vnaprej razbobnal po Bledu in grozil z razkritji, ki pa so izostala, kakor je tudi izostal dokaz, da ni presedlal v klerikalni tabor, četudi pod firmo «Obrtno - delavska zveza», kateri morem le čestitati, da si je postavila na čelo tako nesebične in vsestransko delavne člane. — Tomec.

NOVO MESTO. Na vabilo Jugoslov. Matice se je zbralo v soboto rodoljubno občinstvo in napolnilo veliko dvorano v Narodnem domu. Hotelo je izraziti svoje sočutje s koroškimi brati, pokazati jim zvest bratski spomin in jim priskočiti na pomoč v njih narodnem prizadevanju. Med došlimi je bila v precejšnem razveseljivem številu zastopana mladina, ki je menda sama našla pravo narodno pot; kajti oni, ki so poklicani njeni voditelji, ji tudi to pot povečini niso dali lepega zgleda s svojo odsotnostjo. Tudi med drugimi stanovi bi se bil lahko našel in oni odzval besedam javnega vabila, ki so klicale: «Vsaj enkrat v letu se spomnimo naših nesrečnih rojakov sočutno, resno in slovesno!» Po pozdravnem nagovoru predsednika podr. Jug. Mat. (F. Seidl) je nastopil vneti zagovornik naših koroških rojakov, g. dr. J. C. Oblak, preds. Gosposvetskega Zvona in je v živahnem teku misli in dejstev orisal našo koroško bolest. Govornik ni [illegible] nemoške žalosti in obupa, nego sliko krepke nacionalne zavesti in pogumne borbe ob četudi težkih prilikah. Taki akordi so v občinstvu izzvali simpatične odmeve, da se je zahvalilo govorniku s toplim odobravanjem. Razšli smo se v razpoloženju, primernem bridkemu spominskemu dnevu slovenske zgodovine, utrjeni v čislanju jugoslovenske narodne misli po spodbujevalnih besedah g. dr. Oblaka, ki ga želimo še ponovno videti med nami in slišati kot jasno zročega narodnega glasnika!

TRBOVLJE-VODE. Začetkom oktobra se je poslovila od Trbovelj gospa Ana Wessner, dolgoletna upraviteljica dekliške šole na Vodah. Z njo odhaja iz naše doline žena, kakršnih težko pogreša kraj, čegar prebivalci so v veliki meri navezani na dobroto svojih duševnih voditeljev. Pa ne samo z besedo, tudi z dejanjem in gmotno podporo je stala ob strani vsem, ki so se v sili in stiski zatekli k njej. Ana Wessnerjeva je prišla v Trbovlje leta 1888. in službovala tam celih 36 let. Letos je bila na lastno prošnjo upokojena. Dolga je vrsta let njenega vestnega učiteljevanja, celi dve generaciji vodenskih deklet sta bili deležni njenih zlatih naukov, katerih se s hvaležnostjo spominjajo vse, ki jih je z izstavljeno odpustnico in lepo besedo za pot v življenje spremila za vedno čez prag ljudske šole. S hvaležnostjo pa se je bodo vedno spominjale tudi njene bivše tovarišice na vodenski šoli, ki so spoštovale v njej svojo vestno predstojnico in za vse enako skrbno svetovalko. Pa tudi učiteljstvo drugih trboveljskih šol je izgubilo z njenim odhodom tovarišico, ki je bila vedno in povsod na mestu, kjer se je šlo za ugled in dobrobit učiteljskega stanu. Zato ji k slovesu vsi skupaj želimo, da bi mnogo let v zdravju in veselju uživala svoj zasluženi pokoj, v katerim si bo z nadaljevanjem svojega dosedanjega plodonosnega dela dopletla venec z napisom: V osrečevanju drugih vedno srečna.

DOLNJA LENDAVA. Napad, ki ga je izvršil neznani dopisnik v «Slovencu» 10. t. m. na oba napredna šolska voditelja v Dolnji Lendavi, me sili, da podam kratko pojasnilo. Izrecno poudarjam, da storim to le vsled tega, da ne bo javnost mislila, da sem pošiljal šolski oblasti lažniva poročila, kakor to trdi dopisnik. Evo! I. razred mešč. šole ima 12, drugi 11 in III. 4 učence — torej vsi trije razredi 27 učencev, o kvaliteti pa ne bomo razpravljali v javnosti. Naredba predpisuje za I. razred 30, za vsak nadaljni razred pa minimum 15 učencev. Iz tega se vidi, da vsi trije razredi ne dosezajo število 30, ki je predvidevano za I. razred. G. dopisnik, na podlagi teh podatkov lahko sklepate, kdo izmed naju laže! Kar se tiče drugih namigavanj, pa povem dopisniku ali dopisnici, da o njih ne bomo razpravljali pred nobenim forumom, dokler ne prevzame popolne odgovornosti za istinitost svojih podatkov. Če bi se dopisnik razumel na šolstvo kaj več kakor zajec na boben, gotovo ne bi pošiljal takih dopisov v javnost. Glede moje premestitve pa naj bo dopisnik pomirjen. Dejstva (ki njega prav nič ne brigajo), ki jih bom navedel šol. oblasti, izpričujejo, da želim priti zopet v normalne razmere, če ne na meščansko, pa na ljudsko šolo — in izpričujejo tudi, da sem to zaslužil, četudi dopisniku ne bom navajal teh dejstev. Le mirno kri, pa bo vse v redu! — Josip Gorišek.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Torek, 14.: Zaprto.
Sreda, 15.: «Cyrano de Bergerac». F.
Četrtek, 16.: «Firma P. B.». B.
Petek, 17.: «Paglavka». E.
Sobota, 18.: «Moč teme». C.
Nedelja, 19.: «Šestero oseb išče avtoria». Izv.

Ljubljanska opera.

Torek, 14.: «Netopir». E.
Sreda, 15.: Zaprto.
Četrtek, 16.: «Majska noč». A.
Petek, 17.: «Rigoletto». D.
Sobota, 18.: «V vodnjaku». «Cavalleria rusticana». B.
Nedelja, 19.: «Carjeva nevesta». Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Celjsko gledališče.

Torek, 14.: «Moč teme». Gostovanje ljubljanske drame. Abonma.

Mariborsko gledališče.

Pondeljek, 13.: Koncert Josipa Rijavca.
Torek, 14.: Zaprto.
Sreda, 15.: ob 19.30: «Carmen». E.
Četrtek, 16.: «Pohujšanje v dolini šentflorjanski». A.

Gostovanje v celjskem Mestnem gledališču. V torek 12. gostujejo v Mestnem gledališču v Celju člani ljubljanske drame s Tolstega dramo «Moč teme». Pričakovati je, da bodo znali Celjani uvaževati to prvovrstno kulturno prireditev in da bodo z obilnim posetom dali izraza razumevanju domače gledališke umetnosti.

Koncert Josipa Rijavca v Celju, ki se je vršil v nedeljo, dne 12. t. m. v mestnem gledališču je nudil izbranemu občinstvu prvovrsten užitek. Umetnika so navzoči po vsakokratni točki burno aklamirali. Žal, da umetniške prireditve v Celju še ne najdejo globokega razumevanja, ki rado prenes pri takih in sličnih umetniških prireditvah, ki so za Celje itak redka prikazen, tudi gmotne žrtve. Želeti je le, da je odnesel veliki svetovni umetnik iz skromnega Celja kar najlepše utise.

Izdaja naše enciklopedije. Bibliografski zavod v Zagrebu pripravlja našo enciklopedijo, ki bo obsegala naravoslovje, geologijo, petrografijo, zoologijo, botaniko, zemljepis in zgodovino, humanistične vede, politiko, slovstvo, umetnost, pravo, gospodarstvo, trgovino, industrijo, banke, obrti, borze, promet, železnice, pošto, brzojav. društva in družbe, znanstvene in druge revije ter druge v tako delo spadajoče panoge. Urednik enciklopedije bo dr. Stanojević, poleg njega rektor Polič in prof. Rešetar. Enciklopedija bo začela izhajati letos meseca decembra, izhajala bo v enakih snopičih vsak mesec ter bo v desetih mesecih gotova. Knjiga bo stala okolu 400 Din ter izide v dveh izdajah: v latinici in cirilici.

Puccinijeva «Boheme» v Zagrebu. V sredo 15. t. m. se poje v zagrebški operi Puccinijeva «Boheme», v kateri nastopi tenorist Josip Rijavec kot gost.

Shawov «Hudičev učenec» v zagrebški drami. V soboto zvečer so imeli v Zagrebu premijero Shawove komedije «Hudičev učenec». Stvar je zelo dobro uspela. Prvenstvo med igralci je odnesel Josip Pavić, ki je prestavljal glavno vlogo komedije, Rikarda Dudgeona.

Uspeh zagrebške rojakinje na berlinskem opernem odru. Te dni je nastopila v berlinski državni operi bivša članica zagrebškega opernega gledališča gospa Ljubica Oblak-Strozzi kot Saloma. Berlinska kritika hvali to kreacijo nad vsako mero ter poudarja, da je bila gledališki publiki zopet enkrat dana prilika slišati pristno Salomo.

Nušićeva «Protekcija» v Sarajevu. V soboto 11. t. m. so igrali v sarajevskem gledališču prvič Nušićevo petdejanko «Protekcija». Predstava je bila zamišljena kot spominska predstava povodom Nušićeve 60 letnice.

Jugoslovenske narodne pesmi. V Zagrebu je Jugoslov. akademija za znanost in umetnost izdala I. knjigo zbirke jugoslovenske narodne pesmi, ki obsega medjimurske motive v redakciji dr. V. Žganca. Publikacija vsebuje okolu 600 pesmi in stane 150 Din.

Iz splitskega gledališča. V soboto zvečer je bila v splitskem gledališču četrta letošnja premijera. Uprizorila se je drama «Buridanov osel». Dan pozneje, v nedeljo, pa je bila tretja repriza krasno uspele Ostrovskega «Burje».

«Neodvisni» v Splitu. Kakor smo poročali, je v Splitu sedaj odprta razstava neodvisnih umetnikov, ki ima velik uspeh. Mnogo slik so pokupili imovitejši Dalmatinci. Med drugimi je prodal Ljuba Babić sliko «Ilica». Poset razstave je prav dober.

Nušićeva proslava v Beogradu. Proslava 60 letnice pisatelja Branislava Nušića se bo vršila v Beogradu dne 6. novembra. Tega jubileja se udeleže vsi srbski pisatelji od Nušića do najmlajših. Vsak gratulant bo Nušiću čestital posebej. Jubilant bo ob tej priliki imel nagovor na naraščaj beogr. dram. šole.

Češka filharmonija v Pragi otvori svojo letošnjo koncertno sezono s Smetanovim simfoničnim ciklom «Moja domovina» v nedeljo, dne 12. oktobra. Sledili bodo Dvořakovi «Slovanski plesi». Oba otvoritvena komada bo dirigiral tudi v Ljubljani znani kapelnik Vaclav Talich.

Opozorilo

Opozarjam vsakogar, da nisem za dolgove, ki bi jih event. napravila moja žena, v nobenem slučaju plačnik.

Ljubljana VII., 13. oktobra 1924.

Jožef Slok, strojevodja
2189 Kavškova cesta.

Poslano

Z ozirom na napade v «Slov. Domu», časopisju, ki izhaja v Trbovljah, na moio osebo kot gerenta občine Trbovlje, izjavljam podpisani, da vložim proti listu in neznanemu, oziroma znanemu dopisniku tožbo.

Ljubljana, 12. oktobra 1924. 2193

Anton Fortič
gerent občine Trbovlje.

Domače vesti

* **Osebna vest.** Ljubljanski poštni ravnatelj g. dr. Janko Debelak je nastopil daljši dopust. Za časa njegove odsotnosti ga nadomestuje g. dr. Gregorič.

* **Iz poštne službe.** Upokojena sta poštna uradnika Alojzij Potokar iz Ljubljane in Ivan Ulepič iz Kranja. Upokojena je tudi poštna uradnica v Mozirjih Marija Goričar.

* **Hymen.** Poročil se je g. inž. **Kavčnik** z gdč. Sonjo **Vyzourek.** — V Mariboru se je v nedeljo poročil g. Franjo **Štor,** viš. rač. revident, z gdč. Elo **Bezjakovo,** hčerko g. nadučitelja Bezjaka. Bilo srečno!

* **Penzijonat «Mladika» se zopet otvori.** Mestna občina ljubljanska namerava za tekoče šolsko leto otvoriti zopet penzijonat v «Mladiki» za prilično 50 gojenk. Ponudbe sprejema mestni gospodarski urad do 25. oktobra 1924. Pogoji so v splošnem nastopni: V internat se sprejemajo slovenske deklice, ki obiskujejo mestno žensko realno gimnazijo **ali kako drugo šolo v Ljubljani.** Gojenke so redne in izredne. Prve stanujejo v internatu in uživajo vso oskrbo, druge so le čez dan v zavodu. Redne plačujejo po 1000 Din, izredne pa 750 mesečno. Natančnejši pogoji so na vpogled pri mestnem gospodarskem uradu med uradnimi urami.

* **Odhod direktorja Borka v Beograd.** Osobje otmočja ljubljanske železniške direkcije je pripravljalo za včeraj zvečer posebno odhodnico svojemu spoštovanemu in priljubljenemu direktorju. Medtem pa je dobil direktor Borko od prometnega ministra Sušnika nalog, da naj takoj odpotuje v Beograd. Direktor Borko je zato še z včerajšnjim popoldanskim brzovlakom zapustil Ljubljano. Železničarji pa si niso dali vzeti prilike, da izkažejo direktorju Borku svoje simpatije in da dokumentirajo, kako iz srca obžalujejo premestitev moža, ki je postal splošno priljubljen, ne le kot vesten in sposoben delavec na svojem mestu, temveč tudi kot dobrohoten in pravičen starešina. Na kolodvoru so se zbrali mnogoštevilni zastopniki vseh železničarskih kategorij, višji in nižji uradniki, zvaničniki sluge, delavci — prava železničarska rodbina. Vse ljubljanske železničarske organizacije so poslale svoje posebne delegate, ki so se od direktorja Borka oficijelno poslovili v kratkih nagovorih, v katerih so dali izraza čustvom zahvale in simpatije — Železničarska godba je odhajajočemu direktorju izvrstno zaigrala nekaj lepih komadov in ko je vlak krenil, so zaorili živahni «Živio» ter klici «Na svidenjel» Globoko ginjen se je zahvaljeval direktor Borko, ki je vedno znova zatrjeval, da mu ostane kratka doba strokovnega in tovariškega sodelovanja s slovenskimi železničarji v neizbrisnem spominu. Z neprijetnimi občutki so se po odhodu vlaka razhajali železničarji in padla je na razne naslove marsikatera pikra beseda baš iz vrst tistih, ki stojijo politično direktorju Borku zelo daleč. Mnogo kritike je vzbujalo tudi dejstvo, da gotovih višjih direkcijskih funkcijonarjev ni bilo k slovesu. Slučajno jih tudi ni bilo k sprejemu direktorja Borka pred 3 meseci. Pa se bodo morda tudi tega še naučili . . .

* **Smrtna kosa.** O nenadni tragični smrti g. Joška **Rajha** z Mote pri Ljutomeru poročamo na drugem mestu. Pokojnikov pogreb se vrši danes dopoldne. Ugledni narodni rodbini izrekamo iskreno sožalje. — V nedeljo, dne 12. t. m. je umrl v Celju g. Josip **Zorko,** podpreglednik finančne kontrole v 64. letu starosti. Blag mu spomin!

* **Prepovedan protestni shod.** V Trbovljah bi se imel v nedeljo na trgu pred cerkvijo vršiti protestni shod z namenom, da zahteva odstranitev dosedanjega gerenta g. Fortiča. Shod je bil prepovedan. Povodom shoda je znani Miha **Koren** izdal «Posebno izdajo» svojega «lista», ki ga je bil nekaj časa poskušal na svitlo spravljati. Korenova «posebna izdaja» je sedaj srečno našla novega krivca za 1. junij, češ da takrat obč. gerent Fortič za nalašč ni storil ničesar «za varnost trboveljskih občanov zato, ker je potreboval pokolj, da se občinske volitve prepreči in njemu še nadalje omogoči občinsko korito». Navaja se tudi dozdevna izjava vel. župana Šporna, ki je baje neki deputaciji iz Trbovelj 7. t. m. izjavil, da zato ni ukrenil za 1. junij v Trbovljah večjih varnostnih odredb, ker iz Trbovelj ni imel poročila, ki bi govorila za to, nasprotno, reklo se mu je, da bo vse v redu . . . O teh obtožbah in o izjavi gospoda Šporna bomo pač še čuli besedo. Trboveljski pokret je interesanten, **ako** je upravičen, potem je le škoda, da stoji pod protektoratom Korenovega lista in družbe, ki se zbira okrog tega famoznega «glasila».

* **Opozorilo delavstvu.** Gospod inž. Dekleva nam piše iz Francije: Opozarjam vse slovensko delavstvo, da pridejo v Franciji le oni do zaslužka, ki delajo v rudniku, to so rudarji ter malavarji. Vsem drugim delavcem odsvetujem, da do spomladi iščejo sreče po Franciji. Le rudarje in rudniške delavce lahko spravim do dela, tu in tam pa rabim kakega mizarja ali zidarja. Profesijonalisti naj torej ne hodijo v Francijo, ako si niso dela že naprej zasigurali. Informacije pošilja: Inž. Dekleva, Haut Fourneaux d' Uckange, Uckange (Moselle), Francija.

* **Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani** se je preselila v nove prostore na Poljanski cesti št. 12, pritličje, levo.

* **Pristop tujih vojnih ladij v naše vode.** Ministrstvo vojne in mornarice je izdalo naredbo o pristopu tujih vojnih ladij v morske teritorijalne vode in luke v naši kraljevini. Naredba velja samo za mirne čase in se nanaša samo na ladje onih držav, ki niso v vojni. Tuje ladje se ne smejo muditi dalj časa kot osem dni v naših lukah in istočasno ne več kot tri ladje iste države. Prihod se javlja običajnim diplomatičnim potom. Naredba pa se ne nanaša na vojne ladje, na katerih se nahajajo državni poglavarji in člani njihovih rodbin. Posadke se morajo ravnati točno po naših pristaniščno-sanitetnih predpisih.

* **Požar v Gornji Kungoti.** V nedeljo zjutraj je izbruhnil pri Francu Lebariču, posestniku mlina in pilarne v Gornji Kungoti, nenadoma požar, ki se je tako hitro razširil, da je kmalu upepelil ves mlin. Na kraj nesreče je sicer prispela požarna bramba iz Maribora, ki je po dveurnem naporu rešila del pilarne in stanovanjsko poslopje s pohištvom. Škoda je ogromna. Posestnik je zavarovan le za neznatno vsoto. Kako je požar nastal, nihče ne ve. Pri gašenju je vodja mariborskih gasilcev g. Foller padel v vodo, pa se pri tem le neznatno poškodoval.

* **Nedeljski pretep.** V neki gostilni v Vevčah sta se v nedeljo sprla delavca Jernej Cimerman in Andrej Paternost. V prepir se je vmešal še tretji delavec, ki je nenadoma potegnil nož in sunil najprej Cimermana v hrbet in vrat, nato pa Paternosta v levo roko. Ranjenca sta bila prepeljana v bolnico. Napadalec je aretiran.

* **Trgovina z dekleti v Skoplju.** Komisar železniške policije v Skoplju je te dni aretiral Kemala Abdulovića iz Tetova, ki je imel pri sebi dve mladenki. Eno izmed njih, Živko Aršic iz Kragujevca, je kupil v Nišu za 1800 Din. Mladenki sta bili vrnjeni staršem.

* **Mož ustrelil svojo ženo.** Na Spodnjem Berniku, župnija Cerklje na Gorenjskem, se je prošli petek odigrala velika rodbinska tragedija. Simon Naglič se je pred tremi leti vrnil iz Amerike in prinesel s seboj mnogo denarja. Po povratu v domovino se je tudi oženil k precej premožni hiši. S svojo ženo pa ni živel v dobrih odnošajih, ker baje ni znala kuhati. V zadnjem času se je mož tudi vdal pijančevanju in često pripovedoval svojim prijateljem, da bo ženo ustrelil. Usodnega dne je bila žena na polju, kjer je žela ajdo. Med delom je prišel k njej tudi mož, ki je bil zelo nataknjen. Prijel jo je za roko in oddal nanjo 5 revolverskih strelov. Streli so bili smrtonosni. Po krvavem dejanju je zločinec izginil in ga oblasti doslej še niso izsledile.

* **Rodbinska tragedija v Tranovčah pri Lukovici.** K tej naši notici, ki smo jo pred nekaj dnevi objavili, nam poročajo, da posestnik p. d. Godinovc svojega sina ni ustrelil v prepiru, temveč po nesreči, ko je izbasaval samokres. Nesrečni oče se je hotel potem v obupu še sam ustreliti, kar pa so preprečili sosedje.

* **Poneverba na novosadski pošti.** Policija v Novem Sadu je aretirala poštarja Ćirića radi poneverbe 36.000 Din državnega denarja. Kirić je bil oddan v zapore novosadskega sodišča.

* **Špijonska afera v Beogradu.** Beograjska policija je te dni aretirala nekega špijona in špijonko, pri katerih so našli večje število Leninovih slik in brošur. Špijon je bil oblečen v redovniško obleko. Zove se Anton Warker, ona pa Jelena Slavakinova. Podrobnosti o aretiranih še niso znane.

* **Pobeg zločinca z zrakoplovom.** Ker se modernizira svet, se seveda modernizirajo tudi zločinci. Subotiška policija zasleduje sedaj mednarodnega zločinca Georga Heckla, ki je osleparil subotiškega zastopnika neke dunajske banke za 250 tisoč Din in nekega tovarnarja iz Velikega Bečkereka za 150.000 Din. Zločinec je pobegnil z zrakoplovom, ki si ga je najel v Pančevu. Ustavil se je na Dunaju, a tamkajšnja policija ga doslej še ni aretirala.

* **Nesreča z možnarjem.** V okolici Maribora se trgatev pridno nadaljuje. Po starih običajih morajo fantje na dan trgatve streljati, da izženejo iz grozdja kače, s katerimi v Slovenskih goricah strašijo otroke, da ne zobljejo pred trgatvijo sladkega grozdja. Tudi Gašpar Kajžar iz Kamnice je prošli petek mislil, da mora izstreliti možnar v znamenje, da v vinogradu berejo. Spravil se je v neki graben in napolnil možnar s smodnikom. V zadnjem hipu pa se je nerodnemu fantu vžgal smodnik in z njegove levice sta sfrčala kazalec in palec, da je bila roka namah čisto krvava. Hudo ga je posmodilo tudi po obrazu in mu ranilo usta. Fant se je takoj podal k rešilnemu oddelku, kjer so ga obvezali in prepeljali v bolnico.

* **Železničarji!** Danes, torek 14. oktobra, se vrši ob 20. uri v Rokodelskem domu v Ljubljani širši sestanek rokodelcev in delavcev glede delavskega pravilnika. 2190

* **Ugodna prilika.** Zaradi opustitve trgovine, se v manufakturno-modni trgovini Jos. Bedrač, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2, prodaja, dokler traja zaloga, vse blago po vsaki sprejemljivi ceni. 2187

V zalogi mizice in stoleki iz hrastovega lesa, predali in rolo
pri tvrdki 1968a II
Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Eleganten damski klobuk
po najmodernejši obliki si izberete le iz krasne zaloge damskega modnega salona.
Stuchly-Maške, Zidovska ul.

Iz Ljubljane

u— **Na tehniški srednji šoli v Ljubljani** je razpisano učno mesto za strojegradbo in strojno risanje. V poštev pridejo stroj ni inženjerji z drugim drž. izpitom ali pa absolvirani slušatelji tehniške fakultete z daljšo prakso. Prošnje, opremljene v smislu čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih naj se vlagajo pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani do 31. oktobra t. l.

u— **Seja ljubljanskega pododbora** Udruženja rezervnih oficira i ratnika se vrši v sredo 15. t. m. ob 20. uri v običajnem prostoru. Udeležba obvezna. — Predsednik.

u— **Odlikovanje pevskih delavcev.** V nedeljo dopoldne so bila v dvorani Glasbene Matice na svečan način izročena odlikovanja častnemu predsedniku Ljubljanskega Zvona in podpredsedniku Zveze slovenskih pevskih zborov dr. Antonu Sviglju (red sv. Save IV. razr.), pevovodji Zveze in Ljubljanskega Zvona g. Zorku Prelovcu (red sv. Save V. razr.), tajniku Zveze slovenskih pevskih zborov g. Silvanu Pečenku (red sv. Save V. razr.) in predsedniku pevskega društva Slavca, g. Ivanu Dražilu (sv. Save IV. razreda). Predsednik Zveze slovenskih pevskih zborov, ravnatelj Matej Hubad je imel pri tej priliki slavnostni nagovor, v katerem je orisal zasluge odlikovancev na glasbenem polju, nakar je pripel red sv. Save IV. razr. na zastavo pevskega društva Ljubljanski Zvon. Pri izročitvi odlikovanj posameznim odlikovancem, je imel na vsakega kratek nagovor in mu izrekel svoje čestitke. Imenom pokrajinske vlade je čestital odlikovancem višji šol. nadzornik dr. Bezjak. Združeni pevski zbori so zapeli «Buči morje adrijansko», nakar je bila intimna in prisrčna pevska proslava zaključena.

u— **Policijsk[illegible].** Od nedelje na pondeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 prestopek pijanosti, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 3 prekoračenja policijske ure, 2 nezgodi, 1 nevarna grožnja, 2 prestopka razgrajanja, 1 telesna poškodba, 1 godba brez dovoljenja in 1 samomor. Aretacije so se izvršile štiri in sicer: 2 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi prestopka tatvine in 1 radi pijanosti.

u— **Nepreviden šofer.** Avgust Kogej, šofer Konzervne tovarne na Vrhniki, je 11. t. m. s tovornim avtomobilom privozil po Pogačarjevem trgu tako nepreviden, da je zadel na vogalu trga v kandelaber in podrl ulično svetiljko. Napravil je s tem mestni občini 7500 Din škode.

u— **Nekatere mlekarice preveč zaupajo** poštenosti pasantov in rade puščajo na ulici svoje vozičke brez nadzorstva. Da pa je to zelo riskantno, se je prepričala v soboto dopoldne posestnica Marija Bazlan iz Savelj. Ko je za hip skočila v neko hišo po opravku in pustila voziček brez nadzorstva na Marijinem trgu, je to priložnost izrabil neki uzmovič in ji odnesel kg masla, par novih moških nogavic ter nekaj svežega govejega mesa.

u— **Potegnila jih je ali poskušen samomor.** Marija Korbar, žena delavca, stanujoča v Stožicah, je stala v nedeljo okoli pol 12. ob železniškem prelazu blizu Dravelj. Ta čas je prišel mimo progovni nadzirateljin in jo vprašal, kaj da tamkaj počne. Za odgovor je dobil besedo: «Pod vlak bom skočila!» Naredila je pri tem tako obupan obraz, da je nadzirateli pazil na «obupanko» toliko časa, da je vlak odšel. Potem pa je hitel na šišensko stražnico in zadevo prijavil. Mož postave je Korbarjevo prijel in šla sta na stražnico. Pri zaslišanju je izpovedala, da se še dolgo ne misli ločiti od življenja in je obupne besede izgovorila napram nadziratelju kar tako, ker slučajno ni našla bolj «pripravnega» odgovora.

u— **Pobalinstvo.** Dva mlada nepridiprava, Vinko H., brezposelni delavec ter Alojzij P., bivši mizarski vajenec, sta se vračala 11. t. m. okrog 10. ure zvečer precej vinjena proti Zeleni jami. Ko sta prišla mimo stojnice Marije Kozinc pri Kolinski tovarni, sta pričela ženski, ki v baraki tudi prenočuje na vse mogoče načine nagajati. Ker pa nista izvabila Kozinčeve iz barake, sta končno pograbila vsak za pest debel kamen in ga vrgla z vso silo v barako. Zbila sta šipe ter napravila za 500 Din skupne škode. Zagovarjati se bosta morala pred sodiščem.

u— **Nesreča na cesti.** Matejku Rozmanu iz Št. Vida nad Ljubljano se je v pondeljek okrog pol 6. zjutraj na križišču Bleiweisove in Dunajske ceste splašil konj, ki se je ustrašil prihajajočega vlaka. Vsled sunka je padla raz voz učiteljica Marija Kramolčeva iz Št. Vida in sicer tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Prepeljana je bila v bolnico.

u— **Razne tatvine.** Posestniku Franu Žirovniku v Zg. Šiški 22 je neznan tat odpeljal iz šupe ročni voziček, vreden 800 Din. — Ko se je Alojzij Trček iz Sela pripeljal v nedeljo ob pol 19. uri s štajerskim vlakom v Ljubljano, je pri izstopu iz voza izročil zavitek z manufakturnim blagom neznanemu moškemu, da ga odnese na peron. Ko je prišel obložen z drugimi zavoji za njim na peron, neznanca ni več našel. Šele tedaj je uvidel, da je zaupal 3750 Din vreden zavoj tatu. — V garažo posestnika avtomobila g. Stupice v Slomškovi ulici je v soboto zvečer vdrl neznan tat in odnesel šoferju Karolu Kreuzerju usnjat kovčeg z usnjatim rjavim suknjičem, različnim perilom in listnico, v kateri se je nahajalo 700 Din gotovine. Skupna škoda znaša 4000 Din.

u— **Mestna Orjuna Št. Jakob - Krakovo - Trnovo** pozivlja vse svoje člane in članice ter članstvo bližnjih organizacij, da se v polnem številu udeleže pogreba umrlega člana Stanko Sitarja, ki se vrši danes ob 2. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Zbor za člane in članice v krojih ob 1. uri na Šentjakobskem trgu. — Odbor.

u— **Učni tečaji, ki jih priredi Slovensko trg. društvo «Merkur»,** prično sredi tega meseca. Kdor želi obiskovati osobito višji tečaj nemščine in italijanščine, naj se prijavi najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni Gradišče 17, I. od 6. do 7. ure zvečer. 2186

Iz Celja

c— **Rekurz zoper občinske volitve** je podpisal, kakor poroča sedaj nemškutarsko dr. Ogrizkovo glasilo v svoji zadnji številki, po pisarni dr. Ogrizka gostilničar Žumer na Glavnem trgu. Po dolgem iskanju je socialno gospodarski blok vendar le našel slamnatega moža, ki je v svojem zaslepljenem sovraštvu do narodnega celjskega življa postavil svoje ime pod dolgo vrsto klevet in laži, ne pa nosilec liste dr. Ogrizek in še razne druge odlične korifeje nemškutarskega bloka, ki bi bile za to mnogo bolj poklicane. Značilno je to dejstvo, ker jasno priča, na kako šibkih nogah mora biti ves ugovor, ki zasleduje edino ta namen, da bi zavlekel še za nekaj časa redno poslovanje novo izvoljenega slovenskega občinskega odbora. Ista številka nemškutarskega glasila objavlja pod dr. Ogrizkovim uredništvom tudi vsebino rekurza, ki se pa v tej številki bavi le z celjsko «Novo dobo». Nadaljevanje baje sledi. Želeti je samo, da bo točno in da bo navedlo popolna imena vseh prizadetih v Narodnem bloku, katerim bo na ta način dana prilika preskrbeti zasluženo plačilo gostilničarju Žumru kot eksponentu dr. Ogrizka, ki se je pri vlaganju rekurza umaknil s čudovitim samozatajevanjem — drugi menijo iz bojazni — v varno ozadje.

c— **Gremij trgovcev v Celju** opozarja gospodarske kroge na uradne dneve Trgovske in obrtniške zbornice, ki so v Celju vsak drugi torek od 8. do 12. ure v ravnateljevi sobi Javnega skladišča in prevozne družbe (poslopje carinarnice). Prihodnji uradni dnevi so: 14. in 28. okt., 11. in 25. nov., 9. in 23. dec.

c— **Na gostilničarski, hotelirski in kavarniški šoli v Celju** je reden pouk ob torkih in petkih od 14. do 18. ure. Prvi šolski dan je danes dne 14. t. m. Obisk šole je za vajence obvezen.

c— **Uršulinski sejem v Celju.** V torek dne 21. oktobra se vrši v Celju, kakor običajno vsako leto, velik živinski in kramarski sejem.

c— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden v Celju lekarna «Pri orlu» na Glavnem trgu.

c— **Med potjo od blagajne celjskega kolodvora do vlaka je izginila posestnici** Tereziji Selčan iz Nove cerkve dne 11. t. m. iz krilnega žepa črna denarnica, vredna 60 Din z malo gotovino. Ni še ugotovljeno ali je bila denarnica ukradena ali izgubljena. V slednjem slučaju se prosi pošten najditelj, da jo odda na celjskem policijskem odd., soba št. 12.

Iz Maribora

a— **Zveza kulturnih društev.** Minulo nedeljo je priredila Zveza kulturnih društev pri Sv. Križu nad Mariborom lepo uspelo predavanje, na katerem je govoril zbranim učitelj Skala iz Maribora o kmetiških bojih za staro pravdo. K besedi se je oglasil tudi nadučitelj Robnik iz Sv. Jurja ob Pesnici in urednik Spindler iz Maribora, ki je priporočal ustanovitev javne ljudske knjižnice pri Sv. Križu, kar so navzoči z veseljem sprejeli in takoj izvolili pripravljalni odbor. Lepo uspelo zborovanje je vodil šolski vodja g. Hlebec. S predavanji ob meji bo Zveza nadaljevala.

a— **Mariborski drobiž.** V soboto dne 18. t. m. ob 20. uri se bo vršil v dvorani hotela «Pri zamorcu» ustanovni občni zbor mariborskega Radio kluba. — Mestni fizikat izkazuje za pretekli teden tri nova obolenja za grižo, pet pa jih je ostalo še od prejšnjega tedna, med tem ko sta dva ozdravela; nadalje beleži eno novo obolenje na škrlatinki in dva bolnika iz prejšnjega tedna. — Dne 20. t. m. ima Glasbena Matica v Mariboru ob 20. uri v društvenih prostorih pri Götzu VI. redni občni zbor. Ali ne bo kolidiral z istočasnim koncertom Ljubljanskega Zvona pri Götzu. — V četrtek dne 16. t. m. bo zborovalo ob 9. uri v III. deški ljudski šoli na Ruški cesti mariborsko učiteljsko društvo.

a— **Krvav pretep v Cirkovcih pri Pragerskem.** V nedeljo so imeli v Cirkovcih pri Pragerskem, kjer so v pretepanju na nož pravi strokovnjaki, zopet krvav pokolj, pri katerem so kar štirje fantje obležali mrtvi na bojišču, čez 20 pa jih je odšlo z večjimi ali manjšimi ranami.

a— **Na volovskih rogovih** se je znašel v nedeljo neki spremljevalec živine na mariborskem kolodvoru, kjer je krmil živino, pripravljeno za izvoz. Vol ga je nenadoma nabodel, vrgel pod se in ga mrcvaril tako dolgo, da so prišli revežu na pomoč železničarji in ga rešili opasnega položaja.

a— **Mariborčane** opozarjamo, da poseti pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» iz Ljubljane v pondeljek, dne 20. oktobra Maribor in priredi v Götzovi dvorani koncert jugoslovenskih umetnih in narodnih pesmi. 2194

Iz Primorja

* *Smrten padec.* V tržaški Lloydovi ladjedelnici popravljajo zadnji čas parnik «Rosandra». V petek popoldne je šel 42-letni delavec Mevla, ki je bil zaposlen pri popravljanju parnika, mimo odprtine na skladiščem parnika. Nosil je na rami težko breme. Ker pa je bila deska preko odprtine ozka, je stopil pomotoma čez in telebnil osem metrov globoko v parnik. Pri padcu si je razbil črepinjo in kmalu po prevozu v mestno bolnišnico je umrl.

* *Letošnja trgatev na Goriškem.* Letošnja vinska trgatev na Goriškem je zaključena. Pridelek grozdja je povprečno dober, ponekod izvrsten, ponekod pa tudi nadvse malenkosten. Del Brd in goriške občine: Černiče, Šempas, Batuje, Ozeljan, Osek, Šempas in del Dornberga je toča tako sklestila, da so pridelali vinogradniki, ki imajo navadno sto do dvesto litrov vina, komaj par sto litrov pijače. Kakovost vina je letos prav dobra, ker je imelo grozdje vse pogoje, da dozori kakor treba.

* *Kaj je z odstopom goriškega podžupana?* Poročali smo pred kratkim, da je goriški mestni podžupan odvetnik Verzegnassi podal ostavko. Sedaj prizadeti mož izjavlja, da so vesti o njegovem odstopu netočne, ker se ni odpovedal svoji časti, temveč je na svojem mestu in bo še naprej delal v korist Gorice.

* *Jesensko porotno zasedanje v Gorici* je začelo v pondeljek 13. t. m. Na dnevnem redu zasedanja so med drugim razprave: proti Alojziju Sauer radi zločina umora, proti Alojziju Kobal radi nameravanega ubojstva; proti Josipu Buciku radi nameravanega uboja; proti Leopoldu Kovačiču radi uboja; proti Dominiku Grottanu radi ropa. Obtožence bodo zagovarjali odvetniki dr. Robba, dr. Zennaro in dr. Matosel-Loriani iz Trsta.

* *V rokah pravice.* Svojčas smo poročali, da je bil ubit na cesti Žigoni-Renče nabiratelj vojnega gradiva Josip Gorenje iz Novega mesta. Umora sta bila osumljena njegova konkurenta Franc Žigon in Mozetič iz Renč. Žigonu se je trenotno posrečilo uiti roki pravice. Klatil se je okolu. Končno pa mu je potepanje začelo presedati. Vrnil se je domov v Renče, kjer so ga orožniki te dni aretirali.

* *V škat vrele vode je padel.* 4letni otrok Viljem Štefe iz Kopra. Njegova mati je pripravljala žehto ter zlila v škat vrelo vodo. Otrok se je dokobacal do posode in štrbunknil v krop, ki mu je povzročil hude opekline po vsem životu. Ker je njegovo stanje opasno, ga je mati prepeljala v tržaško bolnišnico.

Mariborska nedelja

Maribor, 13. oktobra 1924.

Prekipevajoča zlata, solčna jesen. Moral bi biti iz kamna, da bi ne čutil njene poezije, prodirajoče lepote. Soboto je zasanjala mesečina in se zlila v rumene solnčne pramene, ki celj dan poigravajo na polnih grozdnih jagodah pod pestrim listjem žlahtne vinske trte. Maribor je ono srečno mesto, kjer gledamo že iz njegove sredine, iz Gosposke ulice naravnost na vinograd, ki vabi in prepeva v svojem jesenskem času.

Včerajšnja nedelja je bila posvečena trgatvi, najlepšem času naše severne meje, posejane z vinogradi med zelenimi tratami, sadonosniki in gozdovi. Pesmi zvene po hribčkih, smeh in veselje, ki ga vkljub slabi trgatvi vedno vnovič kreše toplo vreme. Slovenec je pač res Cankarjev junak Kurent, ki gode in pleše, samo da vidi igrajočo rujno kapljico.

In tako so meščani romali v procesijah med izhojenimi stezami daleč proč od mesta, — če nič druzega opajali so se nad smejočimi jablanami, na obronkih vinogradov pa cveto rože, pisane in sveže, kot niso nikdar niti v pomladi take vabeče in ljubke.

A vkljub zapeljivemu jesenskemu prazniku Maribor ni pozabljal svojih skrbi in dolžnosti do kulture. V soboto zvečer smo se na lepem sestanku Orjune v vestibulu Narodnega doma spominjali obletnice nesrečnega koroškega plebiscita. Ker se nihče drugi ni zganil, je morala nastopiti Orjuna. Jugoslov. Matica, ki bi bila predvsem poklicana za inicijativo takšnih vsenarodnih prireditev, že zopet spi in se omejuje na reprezentacijo ob slavnostnih urah. Tozadevne pritožbe na zadnjem obč. zboru niso zalegle. Po tem shodu smo šli na prijateljski sestanek Sokola, kjer so med sviranjem društvenega orkestra zbrali tudi čedno vsoto za «Ljudsko knjižnico», ki je imela v soboto in nedeljo svoj nabiralni dan po mestu. Istočasno je bila v polnem gledališču nova dramska premijera.

Tudi socijalnih skrbi Maribor to nedeljo ni pozabljal. Socijalisti so napravili dopoldne obhod skozi ulice in na to protestno zborovanje na Gambrinusovem vrtu proti nameravanemu ogromnemu povišanju najemnin. (Najbolj prizadetemu Društvu stanovanjskih najemnikov očitajo, da molči in se ne gane). Govornika Eržen in Olšak sta v stvarnih govorih neusmiljeno, a po zaslugi krtačila sedanjo demagoško vlado in zlasti vsiljivega vodnika mariborskih železničarjev, poslanca Žebota.

V parku je bil pa še bolje obiskan promenadni koncert vojaške godbe, ki bo še ta mesec svirala tudi izrecno v korist «Ljudske knjižnice». Popoldne so imeli še sportniki svoj dan v Ljudskem vrtu, kjer je bila tekma med ljubljanskim Jadranom in Mariborčani, tako da je meste tudi onim, ki so ostali doma, nudilo več kot dovolj duševnega užitka in zabave.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Iz življenja in sveta

Zeppelin odplul v Ameriko

V nedeljo zjutraj nekaj pred 7. uro se je dvignil v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru največji zrakoplov sveta, Zeppelin «Z. R. III» in nastopil svojo zračno pot v Ameriko preko Atlantskega oceana. Ko je bil zrakoplov komaj dobrih 50 metrov visoko, ga že niso mogli več videti, ker ga je objela gosta, neprodirna megla. Zeppelin se je obrnil proti jugu v smeri proti Španiji.

Okrog 8. zjutraj je prišla iz Belforta v vzhodni Franciji vest, da je zrakoplov preletel mesto. Ob 11·45 so sporočili iz Bordeauxa, da so videli nekako pred pol ure v zraku Zeppelin, kako je plul s hitrostjo 160 kilometrov na uro proti Biskajskemu zalivu v smeri proti rtu Finisterre. Ako ostane «Z. R. III» pri dosedanji hitrosti, računajo, da pride v noči od torka na sredo na svoj cilj Lakehurst v Ameriki.

Poveljnik zrakoplova dr. Eckener je določil za voditelja na poletu preko Oceana letalska kapetana Flemminga in Lehmanna. Namestnika sta častnika Schiller in Witteman. Ostala posadka obstoja iz dveh krmilarjev za stransko in višinsko krmarenje, enega inženirja, enega balonskega mojstra, štirih delavcev in treh telegrafistov. Moštvo se menja v službi vsake štiri ure. Na krovu so tudi štirje ameriški častniki. major Kennedy in kapitanj Steel, Klein in Kraus· ki potujejo na tej vožnji kot potniki. Vsega skupaj je na krovu 28 oseb.

Zrakoplov se je od zadnjega dežja popolnoma posušil, vsled česar se je njegova nosilnost ob srednji toplini zopet zvišala na 70 ton. Na krovu se nahaja 32 ton bencina, 3500 kg olja in dovolj hladilne vode, nadalje razni nadomestni deli, hrana in mnogo pošte. Iz vse Nemčije je prihajalo zadnje dni polno daril za posadko Zeppelina, predvsem pa naravnost ogromna množina pošte, ker bi vsak hotel imeti pismo z znamko, ki je dobila pečat na prvem zrakoplovu, ki je preletel Atlantski ocean.

Računajo, da bo vsa vožnja trajala kakih 60 do 70 ur, ako ne bo vreme nagajalo. Meteorološka opazovanja izkazujejo, da se pripravlja na severnem delu Oceana precejšen vihar, ki bi znatno oviral hitrost Zeppelina in ga morda celo spravil v nevarnost kljub vsej njegovi vremenski trdnosti. Zato se je nameril «Z. R. III» bolj proti jugu, proti Azorom, da se tako izogne zračnim vrtincem in nasprotnemu močnemu vetru. Sicer znaša vsled tega razdalja kakih 1500 km več· vendar pa to ne pomenja mnogo, ker bo zrakoplov lahko hitreje letel in tako izravnal razliko v razdalji.

Zeppelin je napolnjen s plinom helijem, vsled česar ga smatrajo, da je takorekoč neranljiv. Ako zaide zračna ladja v topniški ogenj, ji ne bo to skoraj nič škodovalo. Razbit bi bil morda eden ali dva balončka, ki se nahajajo v notranjosti cigarske obliko ogrodja, ne da bi pri tem trpela njena vodljivost. Napolnjenje s helijem izključuje namreč vsako nevarnost, da bi se vnel plin. Edino nevarnost bi tvorile bombe, ki bi priletele od zgoraj, vendar pa to ni preveč verjetno v slučaju vojne.

«Z. R. III» bo služil v Ameriki kot oskrbovalni zrakoplov za letala. Jako dobro s bo dal porabiti tudi v sanitetni službi, ako ga opremijo z znakom Rdečega križa, in bi jako hitro odnašal ranjence z bojišča, ne da bi se izpostavljal sovražnemu ognju, ker ga ščiti Rdeči križ. Pravijo, da je zrakoplov naravnost ustvarjen za prevažanje ranjencev, ker razvija veliko hitrost in se prav nič ne trese.

Ne vé se še natančno, zakaj bodo uporabljajo novi Zeppelin. Ameriški letalski polkovnik Frawel napoveduje redno prekooceansko in prekokontinentalno zračno zvezo med važnejšimi kraji. Novi Zeppelin naj bi služil v to svrho kot pionir. Zračni promet na suhem naj bi se razvijal v tej smeri, da bi vršili velikanski zrakoplovi službo na glavnih, velika letala pa na stranskih progah. Po njegovem mnenju bi bile zračne zveze, ako bi racijonalno obratovale, veliko cenejše kot železnice in celo kot ladje. Ker se po odločitvi veleposlaniške konference ne sme uporabljati «Z. R. III» v vojaške svrhe, bo najbrže služil kot model za zračne križarke, seveda ako dovoli ameriški kredit za to potrebna sredstva, sicer ga bodo uporabljali za prevoz ranjencev, živil in drugih stvari v slučaju vojne.

V spanju izpraskala možu oči

Obitelj Hausmann v Češkoslovaški je te dni zadela težka nesreča. Hausmannov otrok, komaj tri leta staro dete ženskega spola, je neko noč sanjal, da jo je zgrabil medved za grlo in da jo davi. Otrok je začel v spanju klicati na pomoč mater.

Napol speča mati je hotela otroka rešiti medveda in nevede kaj počenja, je navalila na moža, ki je ležal poleg nje, ter mu zasadila nohte v oči, katere mu je popolnoma izpraskala. Šele ko je mož začel vpiti na pomoč ter se braniti, se je zbudila in prišla k sebi ter videla sad svojega početja v polsmu.

Stvar se je odigrala baš v noči na židovsko novo leto. Hausmannovi znanci trdijo, da se je mož par dni prej zaklel, naj oslepi, če ni nekaj tako kakor je pravil. Šlo je namreč za sledečo zadevo: židovski rabinec je prepovedal damam obiskovati cerkev v prevelikem dekolteju. V verski občini je radi tega nastal razcep, ki je razdelil vernike v dva tabora. Eden je bil za to, da smejo žene hoditi v cerkev, kakor se jim zdi prav, drugi pa je držal z rabincem. Hausmann je bil voditelj nezadovoljnežev. V prepiru je zakričal: «Izpraskajte mi oči, če nimam prav!» Sedaj tolmačijo moževo nesrečo s tem, da se je maščeval nad rabincem sam Jehova, ki se mu je zdelo pregrešno, da se njegovi verniki zaklinjajo na tak bogokleten način.

× **Kaznovanje španskega infanta.** «Jutro» je pred par dnevi prineslo vest, da je imel španski prestolonaslednik v Parizu afero. Baje ga je nekdo zvabil v neko hišo, češ, da mu hoče razkazati zanimivosti mesta, pri tem pa so ga napadli in ga hoteli oropati ter da se mu je posrečilo odpreti okno in poklicati na pomoč policijo. Sedaj se je stvar nekoliko pojasnila, ampak v smeri, ki dotičniku gotovo ne bo všeč. S kraljevim dekretom se sedaj Louis Orleans-Bourbonski, ta je bil namreč v Parizu in ne prestolonaslednik, odstavlja kot infant, (član vladarske dinastije), s čimer je izgubil vse pravice, ki izvirajo iz njegovega naslova. Njegova afera še ni popolnoma pojasnjena. Ve se le, da so ga napadli v javni hiši, v katero se je šel razveseljevat in da ga je morala rešiti policija iz neljubih objemov, ne ve se še, ali moških ali ženskih.

× **Nespodobnost ženskih oblek.** Nemški škofje so se sklenili v zaščito javne morale obrniti z vso odločnostjo na ves nemški narod. Zato naj bi katoliška društva in katoliški krogi sploh posvetili tej stvari že sedaj vso pozornost. Škofje naglašajo v svojih pismih, da so zadnje čase že razni škofje v Evropi in Ameriki odločno svarili javnost, da bi se preprečila brezsramnost, ki se posebno izraža v ženski modi, v nemoralnih plesih, v razuzdanostih, ki se kaj rade dogajajo v raznih kopališčih, nadalje pri telovadbah in drugih gimnastičnih prireditvah, pri skupnih plavalnih vajah, pri razuzdanih veselicah itd. To vse da zelo kvarno vpliva na katoliško moralo, posebno pri mladini, in da posvetna oblastva niso v stanu, da bi dovolj učinkovito nastopila proti temu zlu.

× **Velike sleparije v Budimpešti.** Pri Centrali denarnih zavodov v Budimpešti so odkrili velike sleparije, ki znašajo nad eno milijardo madžarskih kron, t. j. skoraj milijon dinarjev. Prokurist oddelka za efekte Edmund Wohl, žid seveda, je zamenjal v depotu delnice dveh velikih družb, ki se glasita skoraj enako in na ta način ogoljufal zavod, nakar je pobegnil. Igral je tudi na borzi in precej izgubil. Policija ga zasleduje.

× **Zet-morilec.** Pred par dnevi so našli bivšega madžarskega državnega poslanca in znanega sportnika in lastnika izvrstnih dirkalnih konj Arturja v. Egyedija zjutraj mrtvega v kopalnici na svojem posestvu Egyedu v šopronjski županiji. Truplo je bilo privezano k umivalniku z brisačo, zvito v nekako vrv. Pod glavo je bila na tleh krvava blazina. Prvotno se je govorilo, da je izvršil Egyedi samomor in so hoteli prepeljati truplo v Budimpešto in ga tam pokopati. Kmalu pa so zapazili zdravniki pri komisijonalnem ogledu na vratu mrtveca krvave madeže, ki jih je očividno zapustila tuja roka. Dognalo se je, da je imel Egyedi prejšnji večer hud nastop s svojim zetom, bančnim uradnikom dr. Ernestom Frohreichom, zaradi gospodarstva na njegovem veleposestvu. Vsled tega ga je policija prijela, kakor tudi sobarico pokojnikovo in gozdnega čuvaja, ki sta osumljena, da sta sodelovala pri umoru. Zadeva je zbudila veliko senzacijo, ker je bil Egyedi povsod znan, zlasti pa v sportnih in političnih krogih.

Elegantnim gospodom
so na izbero številni vzorci finih srajc, spodnjih hlač. ovrnikov, manšet, kravat, samoveznic, robcev, naramnic, nogovičnikov, gumbov in vseh drugih predmetov pri tvrdki
DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Nekaj slik z razstave sportnih psov

V nedeljo se je vršila v Ljubljani razstava sportnih psov, ki je prav lepo uspela. Razstavljenih je bilo nad 100 sportnih psov, med njimi največ nemških ovčarjev in dobermanov. Klub kacija razstavljenih psov se je vršila pod vodstvom strokovnjaka prof. dr. Witzelhuberja iz Avstrije ter pokazala, da so prizadevanja ljubljanskega Kluba ljubiteljev sportnih psov za napredek te sportne panoge prav hvalevredna, četudi sportni psi po svoji rasi še daleč zaostajajo za sportnimi njihovimi tovariši v drugih državah. Gorenja slika predočuje nekaj tipov različnih pasjih vrst, ki so bile v nedeljo razstavljene.

Tragedije

Tragična avtomobilna nesreča pri Ljutomeru

Ljutomer, 13. oktobra.

Ljutomersko polje je včeraj zgubilo Joška Rajha· ki je bil kot izrazit naroden in napreden delavec in gospodarski strokovnjak znan po celi Sloveniji. Kruta usoda ga je v najlepši starosti 50 let, zdravega in polnega življenske sile ugrabila narodu in ljubljeni rodbini, ženi in 7 otrokom. Sinoči zvečer se je rajnki peljal s tovarnarjem gosp. Martinušičem iz Murske Sobote v avtomobilu čez Apaško kotlino proti Ljutomeru. Na Lokavškem polju pa se je avto ob pol 11. ponoči na ovinku med hitro vožnjo nenadoma prevrnil, tako da sta Rajh in Martinušič, ki je sam šofiral, padla na polje. Avto se je prevrnil na Rajha, mu popolnoma razbil glavo in odtrgal kos noge. Nato se je avto še enkrat prekopicnil ter obstal na kolesih ves razbit. Rajh je bil takoj mrtev, dočim je Martinušič dobil le lahne poškodbe.

Joško Rajh je bil najpopolnejša osebnost ljutomerskega polja in radi svoje agilnosti, odkritega značaja povsod priljubljen. Ko so v Ljutomeru zvedeli za njegovo tragično smrt, so takoj po trgu zaplapolale žalne zastave in danes ga bo gotovo nepregledna množica naroda spremljala na njegovi zadnji poti iz Moto, kjer je imel krasno urejeno veleposestvo.

Najbolj pa bo poleg kruto prizadete rodbine žaloval za svojim idealnim starosto ljutomerski Sokol, za katerega je skrbel kot pravi oče in mu ravno letos začel s svojo izredno energijo pomagati z gradnjo Sokolskega doma Bil pa je tudi neumoren narodno-gospodarski delavec, znan kinjerejec, soustanovitelj žrebčarne na Krapju pri Ljutomeru· večletni načelnik in član okrajnega zastopa, odbornik konjerejskega društva za mariborsko oblast itd. Predvsem pa je bil izrazit antiklrikalec, nacijonalist, kot tak tudi član Orjune in že 16 let starosta Sokola. Slava njegovemu spominu!

Samomor mladega dijaka

Ljubljana, 13. oktobra.

Včeraj, okrog tričetrt na 15. uro si je s samokresom končal svoje mlado življenje 19letni dijak VI. razreda realne gimnazije, Stanislav Sitar, stanujoč na Trnovskem pristanu št. 4. Motiv samomora je popolnoma neznan. Po kosilu se je zadržal dokaj časa med ostalo družino in se še živahno pomenkoval o vsakdanjih stvareh. Okrog 14. je nato odšel v spalnico. Kmalu zatem so domači slišali slab pok, menili pa so da je ustrelil kdo zunaj in seveda niso niti najmanj slutili, da je bil to usodni pok, ki je odvzel življenje sinu.

Okrog 15. se je podala slučajno v spalnico starejša domača hčerka in zagledala svojega brata v naslonjaču. Glava mu je visela na ramo, iz senc, ušes in nosnic pa je curljala kri. Na krik hčerke so prihiteli ostali člani rodbine in zagledali mrtvega mladeniča. O tragičnem dogodku so takoj obvestili policijo. Na lice mesta je kratek čas nato prispela komisija s policijskim uradnikom Grudnom in zdravnikom dr. Avramovićem, ki pa je mogel konstatirati samo smrt. Krogla je nesrečnežu popolnoma raztrgala možgane. Preiskali so nato vse žepe samomorilca, v veri, da najdejo pri njem kako poslovilno pismo, v kojem bi navedel vzrok svojemu dejanju. Našli pa niso ničesar. Tudi oče, ki ima krojaško obrt, je mogel samo izpovedati, da je sin vedno nosil pri sebi orožje. Na odredbo dr. Avramovića je bilo truplo nato prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Kakor izvemo od pokojnikovih sošolcev, je bil Sitar razmeroma dober učenec. Tudi ni imel v šoli nikakih sporov, tako da ni nobenega povoda za domnevo, da bi bilo njegovo nesrečno dejanje v kakršnikoli zvezi s šolo. Revolver je prinašal redno tudi seboj v šolo, kjer ga je kazal večkrat svojim sošolcem, katere je tudi spraševal, kako bi lahko prišel do patron. Te je dobil šele pred tednom dni. Na vprašanje svojih tovarišev, čemu mu bo orožje, se je izmikal; navadno je malomarno odgovarjal, da ga orožje pač veseli.

Tragična smrt mladega dijaka vzbuja splošno sožalje tudi izven ožjega kroga tovarišev in znancev.

Neprevidno ravnanje s puško

V nedeljo se je odigral v Gabrju pri Dobrovi tragičen dogodek. Dvanajstletni France Zorc se je igral z očetovo puško in pri tem tako neprevidno manipuliral, da se je sprožila in je krogla zadela njegovo 17letno sestro v trebuh, sosedo Marijo Japelj, ki je stala v bližini, pa v levo ramo. Težko ranjeno Marijo Zorc so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer pa je podlegla poškodbi.

Nečloveška mačeha

Maribor, 13. oktobra.

V nedeljo so ovadili v Krčevini pri Mariboru orožnikom nečloveško mačeho, ki je v hiši gosp. Kamenška v Tomšičevem drevoredu že dolgo časa kruto mučila šestletnega dečka, sina poštnega uslužbenca Kloječnika. Ko je prišel orožnik na lice mesta, se je nudil njemu in spremstvu strašen prizor. Otroka so našli v temni luknji brez okna med premogom na deskah, kjer je moral otrok, ki že obiskuje prvi razred ljudske šole v Krčevini, spati ponoči, češ, da ga ne morejo imeti poleg ostalih 5 otrok v stanovanju, ker je nesnažen. Ubogi otrok je topo in apatično buljil predse, slabo oblečen, glavo pa je imel v cunje zavito, ker se baje drugače ne more ubraniti misi in podgan, ki mu ponoči skačejo po telesu. V tej luknji je moral otrok prenočevati na golih mokrih deskah že od meseca aprila naprej. Tepen je bil skoro vsak dan, da končno niti ni več jokal, ampak samo stokal. Ta nebogljenček tudi ni smel z ostalimi otroci skupaj jesti, ampak je moral med jedjo ostalih čakati kje v kotu.

Orožnik je nezaslišno trpinčenje otroka v vili ob mestnem drevoredu natančno popisal, da dobi kruta mačeha zasluženo kazen, obveščeno pa je tudi Društvo za varstvo otrok, da se zavzame za nesrečno siroto· ki so jo našli včeraj s popolnoma oteklo glavo od butanja ob zid.

Medicinalno ribje olje
garantirano pristno, norveško, priporoča **lekarna Bahovec, Ljubljana** (pri čevljarskem mostu). 4998/a II

Kitajske pripovedke

Dvoje ušes.

Invalid, ki se je vrnil iz francoske vojne, je stopil v mesnico in zahteval kos klobase.

Mesar vpraša: «Koliko je želite imeti, gospod?»

«Khm, povejte mi vendar, koliko računate za klobaso, ki sega od enega ušesa do drugega?»

Trgovec, ki je vse to resno umeval, a se vzlic temu smejal čudni zahtevi, je brž odgovoril: «Sedemdeset centinov», ter pristavil: «Ali želite preko čela ali pri podbradku?»

Nato sname invalid z glave svojo čepico, si pogladi lase in pravi: «Tako — tu je eno uho; drugo leži pred Parizom! Ker pa vaša zaloga bržčas ne premore toliko, se za sedaj zadovoljujem s tem, ostanek pa mi izročite pozneje.»

In položi na mizo 70 centimov, vzame največjo klobaso ter gre . . .

Srečno moštvo.

Angleški admiral Mc. Lee je bil zelo strog. Nekoč ga je vprašal prijatelj, ko je Mc. Lee ravno zapuščal ladjo:

«Kako ti gre?»

«Izvrstno!»

«In tvojemu moštvu?»

«Oh, moštvo je v tem trenutku nadvse srečno!»

«Kako to?»

«Pravkar sem dal pretepsti 16 mornarjev; ti so srečni, da so kazen prestali, in ostali se vesele, da so srečno odnesli pete!»

Drag poljub.

Eden največjih bogatašev sveta je bil v šestnajstem stoletju neki Hans pl. Warnsdorf, lastnik prestranih šum in širnih posestev. Svojo mladost je preživel na raznih knežjih dvorcih, največ seveda na dunajskem dvoru pri cesarju. Boril se je v vojni proti Turkom in ob tej priliki je v eni sami bitki izgubil šest konj, ki so jih sovražniki pod njim pobili na tla.

Ko je na Dunaju nekoč dobil od cesarja, ki ga je silno visoko cenil, vabilo na pojedino, je brzčas preveč pil in tako se je predrznil med plesom poljubiti cesarico. Cesar je bil baje zelo užaljen in ogorčen, in Warnsdorf bi bil pri njem gotovo padel v nemilost, da bi ne bil cesarju še tisti hip za kazen izplačal trideset tisoč tolarjev, za takratno dobo ogromno premoženje. Cesar je bil s tem kuncom tako zadovoljen, da je pozval Warnsdorfa, naj v tej smeri le še dolgo časa nadaljuje. Ali se je cesarica temu protivila ali ne, o tem molčijo stare kronike.

Prijatelj jastogov.

Starejši gospod, ki je imel psa pri sebi, je v neki pariški ulici ogledoval na stojnici izpostavljene jastoge, katere je prodajala ribja trgovka. Naenkrat si je dovolil šalo in je palico pomolil najlepšemu jastogu, ki jo je brž zagrabil s svojimi kleščami.

«Vidite, kako se je vanjo zagrizel,» je dejal gospod trgovki, «toda le zato, ker je moja palica trda. Nekaj mehkega, recimo, repa mojega psa, bi še od daleč ne držal tako hudo.»

«O, to pa,» je pristavila trgovka, «le poskusite.»

Gospod je privolil, in jastog se je na vso moč zagrizel v rep ubogega psa. Žival je tožno cvilila, dočim sta se gospod in trgovka od samega zadovoljstva krehljala. Gospod pa, ki je dosedaj držal psa za ovratni jermen, je spustil ovratnik Pes jo je liki blisk pocedil ter vlekel jastoga za seboj.

«Kaj pa je to?» je zakričala trgovka. «pokličite vendar psa nazaj, ali ne vidite, da je utekel z jastogom!»

«Kaj naj pa storim?» je gospod vprašal mirno. «Pokličite rajši jastoga nazaj. Ne vidite, kako grize mojega ubogega psa?»

Tako sta se prepirala še nekaj časa, dokler ni gospod obljubil, da gre za psom in da prinese jastoga nazaj; a seveda ga trgovka ni pričakala.

Resno je menil.

Starejši Dumas, avtor novega «Jutrovega» romana «Zvestoba do groba», je bil po naravi jako lahkoživ; nekoč je prosil Scribeja, znanega pisatelja šaloiger, naj mu vendar posodi deset napoleondorov.

«Predragi prijatelj, silno rad bi ti napravil to uslugo,» mu je odvrnil Scribe, «a sam dobro veš, kako je danes s posojevanjem denarja; s tem si človek nakoplje samo sovražnike. Če ti jaz posodim naprošeno vsoto, se gotovo spreva.»

«No,» je odvrnil Dumas, «če pa drugače ne gre, bodiva torej od danes naprej sovražnika, a potem, prosim, mi kar na mestu odštej v posojilo deset napoleondorov, da bo najina zadeva v tem oziru enkrat za vselej končana.»

Dumas je nato prejel svojih deset napoleondorov. Prijatelja pa sta si Dumas in Scribe ostala kakor sta bila poprej.

Gospodarstvo

Banka Adriatica v Trstu ustavila izplačila

Iz Trsta nam poročajo, da je **Banca Adriatica** v pondeljek dne 13. oktobra ustavila svoja izplačila ter zaprla svoje poslovne prostore. Upravni svet je izdal komuniké, ki pravi: «Banca Adriatica sporoča, da je z ozirom na naval glede izplačila vlog prisiljena ustaviti izplačila v pričakovanju, da se končajo pogajanja, ki so v teku.»

Banca Adriatica je bančni zavod, ki je prevzel nekdanje podružnice bivše Jadranske banke na italijanskem czemlju. Banka, ki je popolnoma **samostojen** zavod, je bila ustanovljena pred dvema letoma s kapitalom 15 milijonov lir, od katerih pa je bilo baje le 3 milijone lir vplačanih. Banka je imela precej slovenske klijentele.

Že dalj časa so se pojavljale govorice, da je banka na jako slabih nogah. Velik del tržaških trgovcev je pravočasno prekinili poslovanje s to banko. Zato ni napravil ta dogodek na borzi nikakega vtisa. Banka je ustavila izplačila že pretečeni petek, danes pa je to tudi oficijelno objavila.

Jugoslovensko zadružništvo, ki je bilo v mnogobrojnih trgovskih odnošajih z Banco Adriatico, se je pravočasno odtegnilo; tudi velik del slovenskih vlagateljev je rešil svoje vloge, na žalost pa je vseeno še precej slovenskega denarja ostalo v zavodu. Ni čuda, saj je bila reklama za ta zavod jako živahna.

Sedaj skušajo napraviti nov konzorcij pod vodstvom trgovca Feinerja, da bi intervenirali v Rimu za vladno pomoč ter rešili banko pred konkurzom. Upanja je malo. Govori se o prisilni poravnavi na bazi 20 %. Slovenske izgube znašajo 3 do 4 milijone lir. Pojutrišnjem bodo začeli odpuščati uradništvo, ako ne pride rešitev iz Rima.

Soja ali ameriški fižol

Na moj zadevni članek v «Jutru» se je oglasilo nekaj kmetovalcev, ki so mi pisali, nazadnje se je oglasil tudi gospod dr. Anton Schwab, ki natančno popisuje, kako njegova soja cvete in da je nastavila tudi stročje.

Edini grm, ki ga ima naša šola še v botaničnem vrtu, je ravno začel cvesti in nastavlja stročje. Na vsaki biljki je polno drobnih lilastih cvetov in po 3 do 4 stroki za vsakim listom, tako da ima ena biljka 20 do 30 strokov. Najstarejše seme je zeleno-rmeno in če se pokusi, se čuti, kako je mastno.

Zato ima ta rastlina povsod veliko bodočnost, ker daje surovino za olje in tudi v prehrani Azije, Amerike itd. ima važno vlogo. Kultura soja ni nič novega, saj jo sejejo v južni Rusiji v obilni meri. Med vojno je avstrijska vlada razdelila žitnim nadzornikom veliko semena za poskuse. Tako je n. pr. kmetijski svetnik Skalicky sejal sojo v državni trtnici v Novem mestu, kjer je prav lepo uspevala in naredila veliko stročja, ki je tudi dozorelo. To je bila zgodnja vrsta. Vrsta, ki jo je lansko leto Aloma Company razdelila, je ena najrodovitnejših, ampak za vroče kraje, ker pri nas nikakor ne dozori.

Ravno, ko to pišem, mi je prišla v roke knjiga «Glasnik, službeni organ Ministrstva Poljoprivrede i Voda, II. letnik», stran 6, v kateri na strani 60, dr. A. Romanovski popisuje sojo in njene vrste v vseh detajlih, tudi, kako se iz nje dela kava, jed, moka itd. Vsak inteligenten kmetovalec, ki zna brati cirilico, naj bi si naročil to knjigo in se na ta način dobro poučil o celi kulturi. Vsekakor je treba, da kmetijske šole in okrajni ekonomi v prihodnjem letu narede poizkuse s sojo, in sicer le z zgodnjimi vrstami.

F. Malásek-Grm.

Ameriški zaboj za sadje

Prihodnjo soboto se prične v Ljubljani sadni semenj, ki bo trajal do vštetega pondeljka 20. t. m. Vsa prireditev bo nekaj novega za Ljubljano. Imeli smo že svoj čas sadno razstavo v Ljubljani, toda do sejma, ki ima največ praktičnega pomena za naše sadjarje še ni prišlo. Po drugih deželah so se oprijeli tudi sadnih sejmov, da spravijo sadje lažje v denar, kar je v bogatih sadnih letih posebnega pomena. Sadni sejem se vrši letos n. pr. tudi v Gradcu.

Ljubljanski sadni sejem bo prvi te vrste in kar ga bo še posebej odlikovalo, je to, da se bodo vzorci sadja razstavili v **ameriških zabojih.**

Amerikanci nam dajejo s svojo izumljivostjo tudi v tej stvari dober vzgled. Imeli smo do zadnjega razne tipe pripravih sadnih zabojev v rabi, toda ameriški zaboj poseka vse druge po svoji izvrstnosti in pripravnosti za razpošiljanje in prevažanje sadja. Ta zaboj je manjši kakor so bili dosedaj za sadno trgovino vpeljani zaboji. Drži dobrih 20 kg sadja, tako da ga je z lahkoto prenašati po železnicah vagonih in ladjah. Zaboj je priročen, lahek in ravno prav velik, in se rabi v tej enotni velikosti lahko za vsakovrstno sadje. Kar mu daje še posebno vrednost je to, da ima prožne stranice, tako da se sadje obranjuje pred otiski in da se lahko nalagajo ti zaboji brez škode v velike sklade eden vrh drguega.

Ameriški zaboj za sadje obstoji iz dveh močnejših končnic, iz štirih stranic, katerih vsaka šteje po dve šibkejši deščici, in iz dveh remeljčkov, ki sta pritrjena na dnu in na pokrovu zaboja. Vsi ti deli, ki jih je skupaj 12, se točno dimenzijonirajo do vseh podrobnosti.

Američani vlagajo vse sadje zavito v svilen papir. Lahko se vlaga pa tudi brez tega papirja. Zadostuje, da obložimo zaboj, predno začnemo vlagati sadje z zavojnim papirjem. V ostalem je sadje tako trdno vlagati kakor sicer, da se ne obtolče niti ne obtisne. Izvrstno služijo pri tem prožne stranice. Zlasti pokrov in dno se šibita in pritiskata na vloženo sadje kakor zmeti.

Pravilo je, da je vlagati v te zaboje le ene vrste sadja, ki bodi kolikor mogoče enako debelo, tedaj sortirano ne le po svoji vrsti ampak tudi po debelosti.

Na sadnem sejmu bodo ti zaboji na ogled in se bo sadje v njih tudi prodajalo, na kar opozarjamo naše čitatelje.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (13. t. m.) P š e n i c a: baška, 4 vagoni 370; baška, 3 vagoni 367.5 — 370; 75 — 76 kg, 3 vagoni 367.5; 77 kg, 2 odstotka, 3 vagoni 375. O v e s: baški, 1 vagon 250; srbijanska, pariteta Klenak, 2 vagona 235 T u r š č i c a: baška, stara, 2 vagona 275; banatska, sušena, 5 vagonov 225. M o k a: «0», 1 vagon 540; «0s», pariteta Sarajevo, 1 vagon 575; «0ss», 540 — 550; «2», 6 vagonov 472.5 — 495; «5», 1 vagon 430; «6», 1 vagon 380. Tendenca mirna.

Tržišče jajc. Tekom prošlega tedna so bili povsod dovozi dokaj manjši nego predhodni teden. Cene so precej čvrste, a večji porast zadržuje visoko stanje naše valute. V Sloveniji je nakupna cena za komad okrog 1.75 Din, tudi do 2 Din, na drobno pa stane komad 2 Din, v Mariboru že do 2.25 Din. V Banatu stane komad 1.75 — 1.80 Din, v Srbiji 1.60 do 1.70 Din. za inozemstvo so naše cene previsoke. Zato n. pr. na Dunaju naše blago zavračajo. Tudi v Italijo iz istega vzroka ne gre naše blago. Naš izvoz je sploh slab, ker je na inozemskih trgih mnogo cenenega ruskega blaga.

S hmeljskega tržišča. Nürnberg, 11. oktobra. 150 bal prodanih. Srednji mirno. Nespremenjeno. Za prvovrstno blago čvrsto.

MARIBORSKI TRG.

Tržni dan v Mariboru dne 11. t. m. je bil dobro z blagom preskrbljen, pa tudi dobro obiskan. Kmetje so pripeljali 48 vozov sadja, največ jabolk, 70 vozov zelenjave in krompirja, 25 vozov svinjskega mesa in slanine.

M e s o. Slaninarji so prodajali svinjsko meso po 30 do 40, slanino po 35 do 38, noge po 12 in drob pa po 15 do 20 Din za 1 kg. Domači mesarji so prodajali svinjino po 30 do 35, slanino po 35, teletino po 25 do 30, govedino po 23 do 25 in jagnjetino po 20, klobase po 30 do 60, prekajeno meso 40 do 45, jetra in srce po 16, pljuča po 14.50 in drob po 10 do 16 Din kg.

S a d j e. Jabolk je bilo izredno mnogo na trgu, zato jim je cena znižana na 1.50 do 5 Din; na debelo pa na 1 Din za kg. Hruške 3 do 8, breskve 5 do 9, češplje 10 do 12, grozdje 5 do 10 Din kg; kostanj 2 do 4, pečen pa po 6 Din liter.

Z e l e n j a v a i n k r o m p i r. Krompirja je bilo 75 vozov na trgu, a vkljub temu je bila cena krompirju ista kakor pretečeni teden, to je 10 Din za mernik (7 in pol kg), čebula 3 do 6 Din venec; česna ni bilo; kumare 0.25 do 1.50, zelnate glave 1.50 do 6 Din komad, kislo zelje 4.50, kisla repa 3, navadna repa 2 Din 1 kg; grah in fižol 3 do 5 Din liter.

P e r u t n i n a. To pot je bilo več kot 700 komadov perutnine na trgu in je bila cena kokošem 10 do 50, racam 60 do 80, goskam 90 do 100, puranom 40 do 100 Din komad. Kupčija je bila zelo živahna.

D o m a č i z a j č k i. Bilo jih je samo 15 komadov na trgu in so se prodajali po 10 do 45 Din komad.

M l e č n i i z d e l k i i n j a j c a. Mleko 3 do 3.25, smetana 15 do [illegible] Din liter, maslo 36 do 45 Din 1 kg, jajca 2 do 2.25 Din komad.

S e n o i n s l a m a. V sredo ni bilo niti sena niti slame na trgu; v soboto 11. t. m. pa so kmetje pripeljali 4 vozove sena in 5 vozov slame ter so prodajali blago po okrog 62.50 Din za 100 kg. Sena in slame zelo primanjkuje. Kdor hoče imeti krmo, mora iti sam na deželo in mora speljati blago sam v mesto, ker kmetje se ne pečajo radi s tem.

= **Zmanjšanje železniške tarife za 20 do 30 odstotkov.** Iz Beograda poročajo, da se v prometnem ministrstvu pripravlja nova železniška tarifa, po kateri bodo cene za osebni in blagovni promet zmanjšane za 20 do 30 odst. Baje bo nova tarifa stopila v veljavo že koncem oktobra.

= **Pomanjkanje specijalnih vagonov za prevoz hmelja.** Izvozniki savinjskega hmelja se pritožujejo, da je na razpolago premalo pokritih specijalnih vagonov za izvoz, kar poleg drugih težkoč močno ovira hiter prevoz in izvoz. Mogoče bi se moglo nekaj takšnih vagonov dobiti na račun reparacij. Merodajni činitelji naj se za to pobrigajo, ker se le pri neoviranem prevozu in izvozu pojavi v Savinjski dolini tudi dovolj kupcev, česar posledica je vzdrževanje primernih cen. Savinjski hmelj se, izvz. majhne količine za domače pivovarne, izvozi ves. Ves letošnji pridelek v Savinjski dolini se ceni na 10.000 do 11.000 centov po 50 kg, kar bi dalo pri povprečni ceni 90 Din za kilogram okrog 50 milijonov dinarjev.

= **Prva mednarodna razstava avtomobilov v Zagrebu,** ki se je otvorila v soboto, je bila v nedeljo spričo ugodnega vremena močno obiskana. Računa se, da je ves dan bilo okrog 5000 posetnikov. Med njimi je bila tudi skupina industrijcev iz Slovenije. Sklenilo se je že nekaj kupčij. Kakor zatrjujejo, je bilo v soboto in nedeljo prodanih 14 avtomobilov. Razstava je prirejena jako okusno. Včeraj je bil poset zopet manjši.

= **Izredna skupščina Centrale industrijskih korporacij v Beogradu** se bo vršila koncem t. m. ali pa v početku prihodnjega meseca. To zborovanje je bilo določeno za mesec december, toda zaradi kritičnega stanja industrije se sklicuje poprej.

= **Z beograjskega žitnega tržišča.** Iz Beograda poročajo: Zaradi porasta dinarja je nastal zadnje dni znaten zastoj žitnega izvoza. Tudi dovozi so se zmanjšali, ker je kmečko prebivalstvo zaposleno na polju. Kljub porastu dinarja je tendenca čvrsta. Pšenica beleži nekaj zaključkov po 310—325 Din. Turščica v storžih se je prodajala po 160—200 Din, za pomladansko dobavo, marec — april, duplikat kasa pa 215—225 Din.

= **Carinska konferenca na Rakeku.** Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesente, da se vrši redna carinska konferenca na Rakeku v torek dne 14. oktobra t. l. ob 5. uri popoldan v zgradbi carinarnice.

= **Konkurz je razglašen** o imovini Franca Pergdolta, mesarja v Mariboru. Prvi zbor upnikov je pri mariborskem okrožnem sodišču 22. t. m. ob 9.

= **Odprema naloženih vagonov.** Ker zadržavanje naloženih vagonov v postajah tudi povzroča pomanjkanje vagonov, je centralna razdeljevalnica vagonov odredila, da se morajo naloženi vagoni odpremiti s postaj najkasneje tekom 24 ur v smeri namembnih postaj.

= **Povišanje glavnice zavoda Banca Commerciale v Milanu.** Upravni svet zavoda je sklenil povišati delniško glavnico od 400 na 500 milijonov lir. Baje je to povišanje v zvezi s Castiglionovo zadevo.

= **Zopet velika insolvenca na Dunaju.** Giwaa, delniška družba za mednarodno blagovno trgovino na Dunaju je prosila za sodnijsko poravnalno postopanje. Pasiva znašajo 30 do 40 milijard aK.

= **Obtok novčanic v Češkoslovaški** se je zmanjšal v prvem tednu oktobra za 119,876.000 na 8,,103,282.000 Kč.

Borza

13. oktobra:

LJUBLJANA. Vrednote: 7 odst. posojilo 0 do 65, Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 233, Merkantilna 123 do 130, Praštediona 916 do 0, Slavenska 0 do 98, Strojne 130 do 154, Trbovlje 0 do 380, Vevče 0 do 120, zadolžnice Kranjske dežele 0 do 88. **Blago:** les, smrekovi ali jelovi plohi, 12 m dolž., parl., žagani, obr., 30 cm široki, 65 mm debelj 865 do 0; deske III., 496 do 0; hrastovi plohi, 48 mm, 17 do 30 cm, od 2.60 do 3 m 0 do 1340; ogljeli, vilano, 115 do 0, vse franko meja, smrekovi hlodi, do 10 odst. jelovi, 0 do 325; hrastova drva, suha, 1 m dolž., 3 vagoni 23 do 24 (zaključek 23); bukova drva II., eksportno blago, 29 do 0; bouls hrastovi, 0 do 1350, vse franko nakl. postaja; žito in poljski pridelki: pšenica: domača, franko Ljubljana 380 do 0, baška, par. Ljubljana 0 do 425; turščica, baška, par. Ljubljana 0 do 330; oves, baški, par. Ljubljana 0 do 320; laneno seme, par. Ljubljana 690 do 0; pšenična moka, baška, baza «0», franko Ljubljana 0 do 615; stročnice: fižol: «ribničan», orig., 475 do 0, «prepeličar», orig., 430 do 0, «mandolon», orig. 350 do 0, rjavi, orig., 350 do 0, vse franko Ljubljana.

ZAGREB. V **efektih** je tendenca dalje slaba. Nekaj večje zanimanje je vladalo danes za Eskomptno. Promet v efektih je bil minimalen. — V **devizah** je bila tendenca nespremenjena. Tečaji deviz so se začeli na nekaj nižji bazi od petka, ali so se tekom sestanka povspeli na petkovo višino. Povpraševanje je bilo precejšnje, toda blaga ni bilo, radi česar je bil promet majhen. Narodna banka je proti koncu borze pričela dajati blago v čekih na Švico in Prago. Največ se je trgovalo v devizah na Dunaj, Italijo in Švico. Notirale so **devize:** Amsterdam 2685 do 2715, Dunaj 0.09783 do 0.9983, ček 0.975 do 0.995, Bruselj ček 335 do 340, Budimpešta 0.092 do 0.094, Italija izplačilo 301.75 do 304.75, ček 301 do 304, London izplačilo 312 do 315, ček 311 do 314, New-York ček 68.8 do 69.8, Pariz 357.6 do 362.6, Praga 207.35 do 310.35, ček 306.5 do 309.5, Švica 1335 do 1345, ček 1332 do 1342; **valute:** dolar 67.75 do 68.75 Kč 0 do 207.5; **efekti:** bančni: Trgo 29 do 30, Eskomptna 107 do 109, Kreditna Zagreb 109 do 110, Hipo 55 do 57, Jugo 102 do 104, Ljubljanska kreditna 220 do 222.5, Praštediona 915 do 917, Etno 95 do 97.5, Slavenska 0 do 94, Srpska 137 do 139; **industrijski:** Eksploatacija 90 do 92.5, Šećerana 740 do 750, Isis 67 do 70, Narodna šumska 58 do 60, Gutmann 0 do 700, Slaveks 175 do 190, Slavonija 62 do 64, Trbovlje 0 do 375, Tvornica vagona 80 do 90; **državni:** 7 odsl. posojilo 62.5 do 63. Vojna škoda 113 do 114.

BEOGRAD. Danes je bila tendenca nekoliko slabša nego v petek. Blaga je bilo dovolj in Narodni banki ni bilo treba intervenirati. Promet je bil srednji. Po borzi je tendenca ostala slaba. Notirale so **devize:** Dunaj 0.098 do 0.0985, Budimpešta 0.09 do 0.0905, Bukarešta 37.3 do 38 Italija 300 do 302.5, London 310 do 311.25 New-York 69.2 do 69.5, Pariz 362 do 364, Praga 205.75 do 206, Švica 1332.5 do 1334.

Sport

PRVENSTVENA TEKMOVANJA.

V nedeljo so se na igrišču Ilirije in Primorja nadaljevale nogometne tekme za prvenstvo Slovenije. V drugem razredu sta si dopoldne stala nasproti

Slavija : Korotan 4 : 1 (0 : 1)

V prvi polovici je bil Korotan stalno v premoči ter je pokazal precej smisla za kombinacijsko igro. V drugi polovici pa se je situacija bistveno spremenila: Slavija je prešla v ostre napade in odločila igro v svojo korist. V celoti tekma ni bila lepa in je mestoma bila celo unfair. Sodil je g. Možina.

Kot predtekma med prvimi moštvi Ilirije in Hermesa se je vršila tekma

Ilirija (rez.) : Hermes (rez.) 7 : 0 (3 : 0)

Tekma je bila prav lepa in se je vršila ves čas ob veliki premoči mladih Ilirijanov. Naglasiti je treba, da je napadalna vrsta rezervnega moštva Ilirije predvedla tako odlično igro, da je mogla zadovoljiti slehernega gledalca. Odlikoval se je zlasti Kreč na levem krilu, ki postane sčasom gotovo eden najboljših in najnevarnejših napadalcev. Pri Hermesu je igrala požrtvovalno in zadovoljivo le obramba, dočim je napad igral precej raztrgano in pred golom sploh ni prišel resno v poštev. Tekmo je sodil g. Goslar.

Sledila je zanimiva in napeta borba za točke

Ilirija : Hermes 5 : 1 (0 : 1).

Ilirija je v nedeljo odigrala svojo predzadnjo tekmo v prvenstveni sezoni in skoraj je izgledalo, da bo Hermes odločil važno igro v svojo korist. Dočim Hermes pri prvenstvenih tekmah, ki jih je doslej odigral ni zadovoljeval, je v nedeljo predvedel igro, ki je tudi našemu prvaku bila precej trd oreh. Hermes je igral ves čas prav požrtvovalno in često resno ogrožal vrata svojega nasprotnika. V 25. minuti je Miklavčič vsled kritične situacije zapustil gol, a ta njegova poteza je bila pogrešna in prvi gol za Hermes je obtičal v mreži. Ilirija napenja vse sile in pritiska, vendar pa Mihelčič bravurozno odbija vse vehementne napade na gol. Prvi polčas se zaključi z zmago Hermesa 1 : 0. V drugi polovici je bila Ilirija ves čas v znatni premoči in tudi pred golom ogrožala svojega nasprotnika. Omeniti pa je treba golmana Mihelčiča, ki je brez pretiravanja golman par excellence. Ubranil je toliko ostrih in nevarnih strelov iz neposredne bližine, da mu je publika prirejala burne ovacije. Upravičeno lahko izrazimo svoje mnenje, da spada med najboljše vratarje naše države. Da ni bilo Mihelčiča v golu, bi pač Hermes morda odnesel poraz, kakršnega je nedavno v Ljubljani doživel mariborski Rapid. Igra se je v drugem polčasu vršila v divjem tempu, in je zlasti v zadnjih 20. minutah, ko je Hermes še vedno vodil z 1 : 0 dosegla svoj višek. Ilirija se je dobro zavedala, da bi ji eventualni poraz bil v škodo in zato je pritisnila z vsemi močmi. Svojo visoko formo je napad pač jasno dokumentiral s tem, da je v par minutah zabil pet povsem neubranljivih «bomb». Kot izvrsten strelec se je izkazal Milan, a tudi Oman je zopet odločnejši. Povsem nepričakovano pa je zletela v mrežo žoga, ki jo je iz daljave 20 m direktno plasiral Lado. Mihelčič bi ta gol pač gotovo ubranil, a bomba je povsem nepričakovano priletela na vrata. Tako je Ilirija v zadnjih minutah odločila igro z visoko diferenco v svojo korist. — Tekmo je sodil prav dobro gospod Betetto.

Primorje : Rapid 3 : 1 (2 : 0)

Pred premaloštevilnim občinstvom — tekma je zaslužila boljši poset — je Primorje v nedeljo izvojevalo dve važni točki proti mariborskemu Rapidu in si ojačilo položaj v I. razredu. Tekma je nudila s strani Primorja dovolj lepih potez in je potekla od kraja do konca v lahki premoči. V napadu se je odlikoval notranji trio, ki je pod spretnim vodstvom Balinca značil stalno nevarnost za nesigurno obrambo Rapida. Tudi desno krilo Žargaj je vršil zadovoljivo svojo nalogo, dočim je Trnovec na levem nekoliko zaostajal. Krilci so držali nasprotnika stalno v šahu, ostajali pa so preveč in pogosto za svojim napadom. V obrambi je neutrudljivi Birsa sigurno čistil skromne akcije Mariborčanov. Jančigaj je parkrat pokazal, da mu ni lahko do živega. Rapid je igral raztrgano in se je šele v drugi polovici, ko je bilo že malo pozno, znašel. Nad povprečno mero so se zdeli le levi krilec, srednji napadalec in desna zveza, ki pa osamljeni niso mogli do uspeha. Rapid je od lanskega leta občutno nazadoval in se mu je v tej formi bati, da ostane med «najzadnjimi». Pohvalno pa je treba omeniti, da je moštvo ostalo kljub nesigurnim odločbam sodnika disciplinirano. Sodnika g. Husa smo videli že boljšega.

Jadran : I. S. S. K. Maribor 2 : 1.

V Mariboru je ljubljanski Jadran premagal I. S. S. K. Maribor z 2 : 1.

Stanje prvenstva je sedaj nastopno: Ilirija 10 točk, Jadran 7, Primorje 5, Hermes 3, Maribor 3, Celje 1, Rapid 0.

S. K. JUGOSLAVIJA DRŽAVNI PRVAK V NOGOMETU

Jugoslavija : Hajduk 2 : 1 (1 : 0)

Nedeljska finalna tekma med Jugoslavijo in Hajdukom za državno prvenstvo je končala nekoliko nepričakovano z zmago Beograjčanov, ki pa so pokazali s svojo igro, da bodo mogli dostojno kot naš prvak reprezentirati jugoslov. nogomet. Hajduk, ki je v svojih dosedanjih tekmah pokazal svoj visok razred, ni mogel odločiti finala v svojo korist, čeprav bi to po predvedeni igri zaslužil. Imel je precejšnjo smolo in vsled tega moral prepustiti naslov državnega prvaka S. K. Jugoslaviji. Vsekakor je Beograd lahko ponosen na svoje moštvo.

Kratek potek igre: Jugoslavija začne igro. Skozi prvih deset minut Hajduk pritiska. Jugoslavija se odlikuje z lepo in hitro igro, toda njena «kanona», Petković in Jovanović ne prideta do veljave. Igra je odprta. Hajduk igra svojo tipično nizko igro. V obrambi Jugoslavije se odlikuje zlasti Irković. Talentirani srednji napadalec Jugoslavije Luburić vodi dobro napadalno vrsto, v kateri sta zelo dobra tudi Jovanović in Žena. Slede prodori kril, ki jih pa krilci Hajduka obrezuspešijo. Po kornerju proti Hajduku zabije Jugoslavija vsled pogreške sicer dobrega golmana Gazzarija prvi gol. Hajduk mnogih lepih šans ne izrabi. Po pavzi prevzame Hajduk vodstvo igre, diktira tempo ter skuša izenačiti. Njegova igra je tehnično izredna. Izredni srednji napadalec Bonačić II. briljira. Z razantnim strelom doseže izenačenje. Tempo postaja vedno bolj oster. Iz svobodnega strela zabije Luburić v 35. minuti zmagonosni gol za Jugoslavijo. Hajduk ima sicer še priliko, da izenači, toda vsled smole se mu to ne posreči.

Sodil je g. Fabris. Korneri 4 : 2 za Hajduka. Publike 9000.

DRUGE NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME.

Ljubljana: Primorje jun. : S. K. Krakovo 3 : 1 (1 : 1).

Beograd: Prvi dan: Hašk : BSK. 1 : 2, drugi dan: Hašk : BSK. 2 : 1.

Dunaj: Amateure : DFC (Praga) 2 : 1 (0 : 0). Skromni uspehi, slab obisk. *Prvenstvo I. neamaterske lige:* Rapid : Sportklub 2 : 1 (0 : 0), Vienna : WAC 1 : 0 (1 : 0), Admira : Hakoah 2 : 0 (1 : 0), Wacker : Slovan 1 : 1 (1 : 1). — *Prvenstvo II. neamaterske lige:* Bewegungsspieler : Sportfreunde 3 : 1 (2 : 0), Germania : Floridsdorf 0 : 0, Vorwärts 06 : Hertha 1 : 0, Nicholson : Weisse Elf 1:1. — Kot predigra tekmi Amateure : DFC se je vršila tekma med amaterji Amateurov in Spotkluba, v kateri so zmagali prvi s 4 : 1 (1 : 1).

Hradec Kralovy: F. C. Hradec Kralovy : Slavia (Praga) 3 : 1!

Leipzig: Južna Nemčija : Srednja Nemčija 2 : 0. Igra za nemški zvezni pokal.

Gradec: Štajerska : Dolnja Avstrija 3 : 2 (1 : 1).

NACIJONALNI MITING S. K. PRIMORJA.

V nedeljo se je nadaljeval lahkoatletski miting S. K. Primorje. Nastopili so tudi v nedeljo večinoma člani Primorja. Dosegla sta se en nov jugoslovenski in en nov slovenski rekord. Nedeljski izidi so:

Met kopja: 1. Orehek (Il.) 44.72 (nov slov. rekord), 2. Jančigaj (Pr.) 38.04, 3. Cimperman 37.91. *Met diska:* 1. H. Slamič (Pr.) 30.05, 2. Smerzu (Il.) 27.80. 3. R. Bašin (Pr.) 27.24. *Tek 3000 m:* 1. Kumar (Pr.) 10:31.3, 2. H. Slamič (Pr.), 3. Trošt (Pr.) *Tek 400 m juniorji:* 1. Bizjak (Pr.) 57.8, 2. Arhar (Pr.), 3. Glavaški (Pr.). *Tek 100 m juniorji:* 1. Weibl (Pr.) 11.8, 2. Jančigaj (Pr.), 3. Bizjak (Pr.). *Skok ob palici juniorji:* 1. Košnik (Pr.) 2.46, 2. Cimperman (Pr.), 3. Gregorka (Il.). *Troskok:* 1. Perpar (Pr.) 11.52, 2. Medved (Prim.) 10.82, 3. H. Slamič (Pr.) 10.54. *Štafeta 100 × 200 × 300 × 400 m:* 1. Primorje (Weibl, Koch, Perpar, Valtrič) 2.09. 2. Primorje II. (100 m handicapa).

Hazena v Ljubljani. Ilirija : Atena 3 : 2 (2 : 1). Podrobno poročilo o tej zanimivi prvenstveni tekmi še prinesemo.

Smuški odsek Ilirije poziva svoje člane, da se udeleže obveznega sestanka, ki se vrši jutri, v sredo, ob 20. v damskem salonu kavarne «Emona». Važno radi nabave smuških potrebščin. Vabljeni so tudi vsi smučarji-začetniki. Načelnik.

Protest proti finalni tekmi za kraljev pokal. Beograjsko «Vreme» javlja, da je Hajduk, oziroma splitski podsavez vložil protest proti tekmi za kraljev pokal. Imenovani list piše o tem: «Kakor doznavamo, je splitski podsavez vložil protest proti tekmi Split : Zagreb, in sicer zaradi igralca Dasovića. Dasović, bivši igralec Haška, je pred nekoliko meseci izstopil iz svojega kluba ter odšel v Prago, kjer je bil verificirn in je tudi igral za DFC. Pred enim mesecem se je Dasović vrnil v Zagreb, toda njegov klub ga ni sprejel, ker je igral v DFC. kot profesijonalec. Dasović je nato odšel v Brod ter se prijavil za Marsonijo. Prvenstvene tekme more torej igrati šele po šestih mesecih. Ker pa se tekma za kraljev pokal smatra za prvenstveno, Dasović ne bi smel igrati pri tej tekmi. JNS. bo vzel ta protest v pretres.»

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Dober plesalec

išče v svrho skupnega študiranja modernih plesov, mlajšo, elegantno gospodično. — Neanonimne ponudbe na upr. „Jutra" pod „Ples 1924". 21754

Službe (dobe)

Iščem mlado prodajalko

mešane stroke, ki bi bila zmožna voditi malo trgovino v Ljubljani in ki poseduje nekaj kapitala, ki je potreben kot kavcija. Pismene ponudbe do 20. t. m. pod „Vodstvo" na upr. „Jutra". 21640

Išče se prodajalka

mlajša moč, za majhno trgovino z mešanim blagom v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. One z dežele naj prilože fotografijo, ki se vrne. Pismene ponudbe do 20. t. m. pod „Jadran" na upravo „Jutra". 21639

Korespondentinja

popolnoma samostojna v vseh pisarniških poslih, se sprejme s 1. novembrom. Lastnoročno pisane ponudbe, po možnosti s sliko, na upravo „Jutra" pod značko „Korespondentinja 300". 21520

Samostojna kuharica

se išče za bolnico Bratovske skladnice na Jesenicah. — Prednost imajo starejše osebe, ki so bile že zaposlene v večjih kuhinjah. Ponudbe do 20. t. m. na upravo bratovske skladnice. 21648

Kraj[illegible] pomočnike

2—3, za konfekcijsko delo dobro izvežbane in za to sposobne, sprejme konfekcijska tovarna Derenda & Cie. v Ljubljani. Osebne ponudbe na pisarno Emonska cesta st. 8. 1981

Krojaški pomočniki!

Sprejme se več spretnih, treznih in dobro izvežbanih krojaških pomočnikov za velika dela v konfekcijski tovarni Fran Derenda & Cie., Ljubljana. — Le taki naj stavijo osebne ali pismene ponudbe, ozir. naj se zglase v pisarni na Emonski cesti št. 8. 1980

Kleparski pomočnik

se takoj sprejme. — Anton Fuchs, Križevniška ulica 4. 21565

Teraccarja

samostojnega, se sprejme takoj v stalno delo. Plača po dogovoru. Slomškova ul. 19. 21791

Zobotehn. vajenec

s štirirazrodno meščansko ali srednjo šolo, se sprejme takoj na deželo. Hrano in stanovanje dobi po dogovoru. Pojasnila daje P. Ogrinc, Gosposvetska cesta št. 12/I (od 10.—12. ure). 21768

Mesto gopodinje

dobi starejša vdova pri obrtniku brez otrok na deželi. — Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Pokoj 11015". 21771

Službe (iščejo)

Trgovska pomočnica

vešča v vseh strokah trgovine, pridna in poštena, išče službe. Naslov pove uprava „Jutra". 21717

Gospodična

iz dobre hiše, ki se na gospodinjstvo zelo dobro razume, išče mesta v Ljubljani ali okolici kot opora hišni gospodinji. — Ponudbe pod „Značajna 10988" na upravo „Jutra". 21712

Kot gospodinja

želi vstopiti k ramskemu gospodu vdova, stara 30 let. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Poštena 10974". 21696

Dobro izurjena šivilja

za obleke, išče dela na dom. Naslov pove uprava „Jutra" 21800

Mesar in prekajevalec

išče službe za takoj. Naslov pove uprava „Jutra". 21755

Dežnikarski pomočnik

dobro izvežban, išče službe za takojšen nastop. Naslov pove uprava „Jutra". 21759

Boljši hlapec

srednjih let, izurjen, zanesljiv in trezen, išče stalno mesto k boljšim konjem. — Nastopi takoj ali s 26. okt. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Marljiv 11017". 21748

Kot gospodinja

želi vstopiti vdova srednjih let pri dobro situirani družini ali starejšemu gospodu v Ljubljani ali na deželi. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dobra gospodinja 10898". 21767

Obrt

Modistka Horvat

Ljubljana, Stari trg, prodaja bele klobuke od 150 do 200 Din, dvobarvni 170, enobarvni 140 Din, različne baržunaste in druge novosti po najnižjih cenah. — Žalni klobuki v zalogi. 1908

Prodam

Zaradi opusta trgovine

se v manufakturno-modni trgovini JOS. BEDRAČ, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12 prodaja, dokler traja zaloga, vse blago po vsaki sprejemljivi ceni. 21811

Perje

kokošje, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Ovčja volna se proda.

Naslov pove uprava „Jutra" 21618

Moško kolo

proda za 1250 Din Polše, Mala vas 40, pošta Ježica. 21693

Skoro nova dira

na peresih, se takoj proda za 1300 Din. Poizve se v gostilni Podobnik, Novi Vodmat. 21677

Parni stroj

Wolfov, dobro ohranjen, 24 Ks, se proda. Vprašanja in ponudbe na naslov: Ljubljana, poštni predal štev. 85. 21812

Pisalni stroj

„Remington", dobro ohranjen, se ugodno proda. Naslov v upravi „Jutra". 21799

Opremljena soba

se takoj odda. Naslov pove uprava „Jutra". 21768

Zlata moška ura

z verižico, se ugodno proda. Poizve se v Sp. Šiški, Šolska ulica 244. 21801

Nov pisalni stroj

znamke „Imperial" z mizico in stolom, se radi opustitve pisarne pod ceno proda. — Ugodna prilika za denarne zavode, odvetniške pisarne, uredništva itd. Informacije daje davčni nadupravitelj Hruška, Vodnikov trg št. 5. 21792

Perzijska preproga

zelo krasna, 454 × 348, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 21778

Štelaže in pulte

za manufakturno trgovino, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 21753

Vinske sode

brambne, od 2450 do 5000 l, 7 komadov, izborno ohranjene, liter po 3·50 do 4 krone, proda Fr. Korenjak pri Sv. Barbari v Halozah. 21775

Lepa nova kočija

se ugodno proda. Naslov v upravi „Jutra". 21784

Trboveljski premog
drva
koks
angleški premog
šlezijske brikete
dobavlja „Ilirija" tu, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. Plačilo tudi na obroke. 1920

Kupim

GOBE in FIŽOL
kupuje
Sever & Komp.
Ljubljana
Wolfova ul. 12

Suhe gobe, brinjevo olje

in fižol kupuje po najvišjih cenah ter prosi za povzorjene ponudbe tvrdka Fr. Širc, Kranj. 1117

Kupim knjige

za vsako ceno: Trstenjak, Slov. gledališče, J. Marn, Jezičnik I—XXX, Dr. Wollman, Šubičeva ulica štev. 3 (Franchetti). 21686

Deske

od 13—50 mm III. vrste — morale 60, 70 in 78 mm — trame od 3/3—5/7— kakor tudi mone, kupim vsako množino. Ponudbe pod šifro „Takojšnje plačilo 11028" na upravo „Jutra". 21782

Kmet. pridelki

Lepih namiznih jabolk

proda takoj 2 vagona Mirko Žurman, Slivnica pri Št. Jurju ob juž. žel. 21650

Nepremičnine

Enodružinsko hišo

prodam v Vodmatu, sestoječo iz 3 sob, kuhinje in z vsemi pritiklinami. Stanovanje se lahko prevzame takoj. — Pojasnila daje: K. Belak, Zelena jama št. 152. 21522

Moderna hiša

dvonadstr., v sredini Maribora, se takoj proda. Lokal in stanovanje takoj prosta. Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru. 21735

Dražba enonadstr. hiše

in gospodarskih poslopij št. 1 Sava-Jesenice, bo 20. oktobra pri okrajnem sodišču v Kranjski gori. Cenilna vrednost 126.000 Din. 21789

Krasno posestvo

36 oralov, arondirano, 1 in pol ure od Maribora v Slovenskih goricah, na glavni cesti, obstoječe iz hiš za gospodarja, za oskrbnika in viničarja, hlevov ter fundus instruktus, se proda prostoročno. Pismene ponudbe na: A. Reisman, Maribor, Vojašniška cesta 6. 21772

Lokali

Pekarna

se odda v najem. Naslov v upravi „Jutra". 21770

Soba za pisarno

v sredini mesta, se odda takoj. — Naslov pove uprava „Jutra". 21780

Stanovanja

Stanovanje

Dotičnemu, ki mi odstopi stanovanje 2 sob in kuhinje, posodim 25.000 Din. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Stanovanje 10939". 21652

Mlad zakonski par

brez otrok, išče opremljeno ali prazno sobo s posebnim vhodom. Ponudbe na: J. U., Zadružna tiskarna, Dunajska cesta. 21589

Iščem stanovanje

3—5 sob, proti dobri nagradi. Plačam event. najemnino naprej. Ponudbe pod „Lepo stanovanje" na upr. „Jutra". 21277

Pri prodaji posestva

dosežete priznano najboljši uspeh, če se poslužite posredovanja Realitetne pisarne **„Posest", d. z o. z.** v Ljubljani, Sv. Petra c. 24, pri kateri se stalno oglašajo kupci. I. 1887

Lepo opremljeno sobo

v centru, po možnosti s posebnim vhodom, išče solden akademik. Ponudbe pod šifro „Celo leto 2000" na upravo „Jutra". 21729

Solnčno stanovanje

2 sobi, kuhinja in vse pritikline, se takoj odda na periferiji mesta. — Ponudbe pod „Takoj 1500" na upravo „Jutra". 21713

Solnčnata soba

čedna, s kopalnico (plinovo kurjavo) in elektr. razsvetljavo, se odda boljšemu gospodu takoj ali s 1. nov. — Naslov pove uprava „Jutra" 21808

Opremljeno sobo

po možnosti s posebnim vhodom, išče solden in miren gospod. Ponudbe pod „Prijeten podnajemnik" na upravo „Jutra". 21809

Stanovanje

Dotičnemu, ki mi odstopi v Ljubljani stanovanje 2 sob in kuhinje, posodim 25.000 Din. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Stanovanje 10939". 21652

Akademik

(tehnik), išče v bližini Mirja sobo, event. gre kot sostanovalec. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Soba 11027".

Mesečna soba

elegantno opremljena, bližu justične palače, solnčna lega, v I. nadstr. nove hiše, se odda. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko Elegantna 11025". 21758

Stanovanje v novi hiši

ozir. vili, obstoječe iz 5 sob, kopalnice in drugih pritiklin se išče za 1. november ali kesneje. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Visoka najemnina 11022". 21747

Stanovanje

iz 2 ali 3 sob s kuhinjo v Ljubljani, se išče za takoj ali pozneje. Najemnina po dogovoru. Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Stanovanje 10898". 21760

Dve opremljeni sobi

s posebnim vhodom, po možnosti v sredini mesta, išče zakonski par (bančni uradnik). Cena po dogovoru. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Bančni uradnih 10020" 21749

Katera blaga oseba

bi odstopila sobo s souporabo kuhinje mlademu zakonskemu paru? Blagohotne ponudbe pod šifro „Prijetni ljudje" na upravo „Jutra". 2786

Sobo

in kuhinjo ali kamro, kjer bi se namestil štedilnik, event. 2 sobi, išče mlad in miren zakon. par brez otrok. Ponudbe pod „Dam dom" na upravo „Jutra". 21785

Majhno sobico

išče visokošolka. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Sobica 11030". 21781

Sobo s predsobo

ali sobo in kuhinjo ali dve majhni sobi v pritličju ali v I. nadstr., blizu pošte ali kolodvora, iščem. — Vzamem tudi opremljeno sobo pri solidni in mirni stranki, če gornjih ne dobim. Ponudbe pod „Stabilen in solden starejši gospod" na upravništvo „Jutra". 21783

Spalno sobo

iz orehovega lesa za 2 osebi, lepo, dobro ohranjeno, se proda po jako ugodni ceni. Ogleda se v Spodnji Šiški, Lepodvorska ulica 181 (v bivši pisarni J. Goljevšček) 21771

2 priprosti gospodični

iščeta sobo. Ponudbe na upr. „Jutra" pod značko „Dve". 21787

Kapital

Družabnika

ali družabnico, trgovsko naobraženega, z vlogo 100.000 Din, sprejmem za prevzetje zelo dobičkanosnega podjetja želi se poštenega in marljivega gospoda ali gospo — samca — ki bi prevzel vodstvo administrativnih poslov Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Maribor 11050". 21807

Dopisovanje

Vsakovrstne vožnje

preselitve, kurivo in drugo prevzame in oskrbi najhitreje in po solidnih cenah Komar Lojze, Krakovska ul. št. 13. 20821

Potom resnega znanja

želi dopisovati priprosta in mirna 23letna gospodična z enakim gospodom srednjih let. Dopise s sliko na upr. „Jutra" pod šifro „Odkritosrčnost". 21813

«Ozbiljan»

7. t. m. zaman čakala. — Pišite! — E. J. 21810

Mlad simp. inteligent

dobro situiran, želi znanja z ljubko, fino in simpatično gospodično, staro do 25 let. Resne dopise s sliko in polnim naslovom na upravo „Jutra" pod „Sorodna duša". Tajnost zajamčena. 21793

Ženitve

Gospod srednjih let

dobrega značaja, želi znanja z ljubko gospodično, ki bi postala dobra mamica. — Pod šifro „Mamica" na podružnico „Jutra" v Celju. 21806

Gospod

ki ima že dobro vpeljano trgovino išče v zakon gospodično v starosti 20—30 let, ki bi bila nekoliko naobražena in z nekaj premoženja. Vdove niso izključene. — Ponudbe, samo s sliko, na upravo „Jutra" pod „Lepa bodočnost št. 100". 21773

Ne odlašajte!
Sadje, med, krompir, fižol, pšenico, oves, koruzo, slamo, seno, zelje, repo in vse druge poljske pridelke najugodneje **prodaste** ali **kupite** le po **«JUTROVIH» OGLASIH.**
Povpraševanj je mnogo!

Glasba

Zaloga klavirjev

in pianinov, najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingl itd. Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5. 1036

Harmonika

hromatična, izvrstna, še skoraj nova, se proda. Naslov v upravi „Jutra". 21681

Živali

Živi srnjak

se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 21750

Konj (dirkač)

9 let star, za katerega se jamči, da je brez vsakega pogreška, vporaben tudi za težko vožnjo, se z elegantnim „Buggi" vozom proda. — (Slika na razpolago.) — Naslov pove uprava „Jutra" 21439

Pes volčjak

1 leto star, dober čuvaj, se proda. Ponudbe pod značko „Volčjak" na upr. „Jutra". 21714

Lepa psica

volčje pasme, se takoj proda v gostilni pri šestici, Dunajska cesta. 21705

Razno

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

„Vrt", Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. — Največji izbor raznovrstnih plemenitih sa[illegible] (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. — Plemenite vinske trte na amerikanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih — Seme zelenjave, cvetlja in gospodarskih rastlin. Cvetje v lončih in razno ukrasno grmovje in drevje imamo celo leto. Zahtevajte cenike! 21044

Dražbeni oklic.

Dne 21. oktobra 1924. ob 1 popoldan se vrši na licu mesta prostovoljna javna dražba graščinskega posestva „Šinkovturn" pri Vodicah. — Izklicna cena za graščinsko in gospodarska poslopja ter za pripadajoča zemljišča v izmeri 7 ha, 28 a, 52 m² je določena na 175.000 Din. — Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled na licu mesta pri lastniku ali v Realitetni pisarni „Posest", Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. — Ogled posestva na dan dražbe od 10. uro dalje. 21794

4 mesece staro deklico

dam za svojo. Naslov pove uprava „Jutra". 21790

Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada

ne uraduje za stranke dne 15. in 16. oktobra t. l. radi nujnih popravil v uradnih prostorih. 21788

Zlata verižica

se je našla Pod Rožnikom. Poizve se v trgovini Stacul, Šelenburgova ulica. 21779

Na izborno hrano

domačo, se sprejme več gospodov. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Izborna 11025". 21757

Krojači!

Na razpolago sta 2 krojaška stroja in vse krojaško orodje onemu, ki bi hotel skupno z menoj delati doma. Naslov pove uprava „Jutra". 21763

BRZOJAVNE DROGE

(smreka in jelka), obeljene 8, 9, 10 in 12 m dolge, zgoraj od 16 do 18 cm, spodaj od 20 do 24 cm debeline, lepo ravno blago, rabim za takojšnjo dobavo 10 do 15 tisoč komadov. Plačilo pri prevzemu. Obvezne ponudbe je takoj poslati na **RUDOLFA ZORETA, lesna eksportna trgovina,** Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/II. 5288a

Fran Korošec, urar
Sv. Florjana ulica štev. 31
popravlja vsakovrstne **žepne** in **stenske ure** ter **ure z nihalom** kakor tudi ure **budilke.**
Poceni in z garancijo. 5112a

Zahvala.

Povodom smrti našega dobrega soproga in očeta, gospoda

Mr. ph.
Ervina Burdycha

nam je došlo toliko izkazov blagega sočuvstvovanja, da je nemogoče vsakemu posamezniku izreči toplo zahvalo. Zato bodi na tem mestu ista izrečena vsem, ki so se nas na kakršenkoli način spomnili v teh bridkih dneh. Posebno pa se zahvaljujemo tukajšnjemu Sokolskemu društvu in njega pevskemu zboru, požarni brambi, zastopnikom gremija lekarnarjev in odboru službujočih farmacevtov kakor tudi vsem darovateljem krasnih vencev.

V Škofji Loki, dne 13. oktobra 1924.

Žalujoči rodbini Burdych in Mirtič.

5290a

Toplo priporočamo knjigi
A. Novačan
Samosilnik
Vez. 48 Din, brož. 40 Din, pošt. 1·50 Din
I. Lah
Angelin Hidar
Vez. 32 Din, pošt. 1·50 Din
Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Edino prave „Goiser" čevlje in lovske čevlje dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici
J. BRAJER
1863 LJUBLJANA
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev.
Trgovci poprst!
Cene solidne! Postrežba točna!

Perhavec & Valjak
tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov
v Mariboru, Meljska cesta 3
Priporoča za nastopajoče jesensko dobo, zlasti svojo veliko zalogo izbornega vermuta, ki je priporočljiv zlasti rekonvalescentom in je splošno davno znano krepilno kakor tudi zdravilno sredstvo proti različnim notranjim boleznim.
5292-a

VINO
PODRUŽNICA
vinarske zadruge
„LJUTOMERČAN"
za ljutomerški in ormožki okraj
v Ljubljani, Stara pot štev. 9
poleg vojaške bolnice
nudi svoja zajamčeno
pristna ljutomerška vina
po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.
VINO 635/a

Samo
Din 198
svilen jumper
z dolgimi rokavi,
prvovrsten tricot
v vseh mogočih barvah
le pri 1910a IV
A. ŠINKOVEC nasl.
K. Soss, Ljubljana.

Proda se
dobro ohranjena
oklopna blagajna
varna pred ognjem in vlomom, notranje plasti betonirane, 182 cm visoka, 123 cm široka, 80 cm globoka, z dvema tresorjema, visočina à 35 cm, 16 safes deposites okrog 11×23×45, s prostorom za knjige, 43 cm visokim.
Ponudbe in vprašanja naj se naslove na: **Ljubljana, poštni predal štev. 107.** 5283/a

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene romane „JUTRA"

Do sedaj so izšli sledeči:

JEAN DE LA HIRE:
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena Din 45·—, vezano Din 55·—, po pošti Din 2·— več.

FEREAL CUENDAS:
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30·—, po pošti Din 2·— več.

HARRY SHEFF:
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·—, vezano Din 36·—, po pošti Din 2·— več.

CLAUDEE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena Din 20·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER:
Blagajna velikega vojvode
Roman. Cena Din 15·—, po pošti Din 2·— več.

FR. HELLER:
Prigode gospoda Collina
Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2·— več.

Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Veridicus

Pater Kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

58

«Mogoče, a ni verjetno. P. Danijel se sploh ne spominja nanjo. V samostanu je ne pozna nihče.»

«Pa je baje p. Danijel celo k nji zahajal v šolo!»

«Tudi to je laž. Govoril sem s šolsko postrežnico. Nikoli ni videla nobenega redovnika v šoli. Učiteljica se je klatila po polju in gozdovih... lahkomiselno dekle, ki se je zmerom smejalo in prepevalo. Včasih je prišla prav pozno ponoči domov. Kdo ve, v kakšni družbi je bila! Zadnji mesec šele je postala otožna in je včasih jokala. In govorila je o smrti. Čisto pripravljala se je na smrt. In kar nič žalostna. Celo cinično se je smejala pri tem.»

«A p. Danijel je imel že parkrat opraviti z ženskami... discipliniran je bil... šele nedavno suspendiran...» je opomnil provincijal in opat.

«P. Danijel je včasih resnično zelo posvetnih navad,» je priznal prior. «Bil je pač mnogo po svetu... A ženskar ni. Le kadar preveč pije, izgubi razsodnost.»

«A dekliška šola? Grda reč! Zato so ga vendar poslali v naš samostan!»

«Čenče, pretiravanje! Iz mušice so cerkveni sovražniki napihnili vola... Dvoje, troje najmarljivejših šolaric je pater Danijel nerodno ali naivno protežiral. Iz zavisti in ljubosumnosti so si tovarišice izmislile nesramnosti. Po šolah nekaj navadnega. Zastrašene in terorizirane tri deklice so spočetka v svoji zbeganosti potrdile vse, kar se je od njih zahtevalo. Roditelji so seveda zagnali krik, dvignil se je ostuden škandal... Naposled pa so deklice preklicale vse, prosile patra Danijela odpuščanja in tudi roditelji so mu dali popolno zadoščenje... Le da se spravi neprijetna afera temeljito s sveta in se p. Danijela zaradi nerodnega vedenja vendarle kaznuje, je bil prestavljen v naš samostan.»

«In njegovo zadnje pohujšljivo nastopanje v neki krčmi?»

«V krčmo ga je zapeljal neki veseljaški študent,» je razlagal prior. «Nevajen vina in ker ga je izpil čašo preveč, ni p. Danijel vedel več, kaj počne. Čisto brez razsodnosti si je domišljal, da mora v svojo postelj... Nekaj liberalnih hujskačev je zlorabilo njegovo nesrečo in ves dogodek popisalo z zlobno tendenco. P. Danijel mi je priznal vse, se kesal in sprejel pokorno naloženo kazen. Od tedaj se vede in živi vzorno v vsakem oziru.»

«Vi torej verjamete, da so Golobovi očitki krivični? — Ne prenaglite se! Zasledujte reč dalje!» je poudarjal opat.

«Razume se. Zasledoval in zasliševal bom dalje... Povrnšosti in popustljivosti se meni doslej pač ni moglo očitati,» je odgovoril prior pikirano.

«Ne očitam. Le svarim!» je naglasil opat. «Z afero se bo bržčas pečalo orožništvo in sodišče... škandal zaide brez dvoma v liberalne novine. Zato mora samostansko vodstvo postopati s skrajno strogostjo.»

«To se zgodi. Z neusmiljeno strogostjo!» je govoril prior. «Prosim celo, da se me v tej strogosti podpira in z neumestno dobrotnostjo ne ovira!»

«To pot mi tega ne boste mogli očitati!» je dejal opat rezko.

«Ne drznem se očitati... samo prositi si dovoljujem,» se je umaknil prior. «Proti p. Kajetanu bi bil pač moral ostreje nastopiti. Pokoril sem se le vaši želji — zdaj vidimo posledice. Utekel je ponoči v Ljubljano k svojemu očetu, dasi je imel hišni zapor in dasi sem mu prošnjo trikrat z vso resnostjo odklonil.»

«Kadar se vrne, ne bom ugovarjal niti najhujši kazni, dasi mi ga je žal. P. Kajetan je sposobnejši kakor marsikdo; ustvarjen je, da postane ponos našega reda, izvrsten govornik, jasen mislec, fin muzik, nežen človek...»

«Preveč nežen!» je ugovarjal prior. «Bojim se, da se je ženski hudič polastil njegove duše... a ni ga močnejšega hudiča od ženskega! Treba bo nastopiti brezobzirno. Začetek je že storjen...»

«Kaj ste ukrenili?» se je ustrašil opat.

«Bil sem že v tisti vili.»

«Pri Grčarju?»

«Ne. Pri posestniku vile. Trgovcu. Včeraj se je pripeljal z obiteljo.»

«In kaj ste govorili z njim?»

«Povedal sem mu ves škandal in ga prosil, naj tisti ženski, tisti bivši Kajetanovi kuharici ne dovoli več stanovati v vili.»

«In ste to dosegli?»

«Dosegel!» je dejal prior. «Trgovec je naš človek in njegova gospa je vzorno verna žena... Obljubil mi je, da sporoči še danes gospej Glowacki, naj odslovi nemudoma agenta Grčarja z ženo, deklo in gospodinjo, ker je dal v najem stanovanje v svoji vili le njej, Glowacki, ne pa celi tropi tujih oseb. Ako Glowacki ni prav, naj gre še ona!»

«Izvrstno! Tako se skušnjave iznebimo,» se je radoval opat.

«Bil sem pa tudi pri županu v Logu, ki je takisto naš človek,» je pripovedoval prior.

«Čemu še pri županu?»

«Poučil sem tudi njega. Ako bi se Glowacka in Grčar gospodarju najmanje upirala, naj odredi županski urad, da se vsa družba iz občine izžene kot nadležna, javnemu redu nevarna in tista kuharica še posebej kot nenravna, javno pohujšanje vzbujujoča vlačuga.»

«Pa je to mogoče!?»

«Župan Kimovec, najzanesljivejši katoliški možakar, stopi takoj jutri v vilo in uredi z gospodarjem vse, da se prvo nadstropje zanesljivo izprazne v par dneh!» je zagotavljal prior.

«Dobro, dobro! Samo vse po zakonu in brez hrupa!»

Prior se je dvignil, se poklonil in odhajal. Med vrati pa je srečal p. Hijacinta, ki je raznašal pošto. Prinesel je pisma p. provincijalu in ker je videl pred seboj tudi p. priorja, je izročil pisma takoj tudi njemu.

«Morda opraviva še obenem današnjo pošto?» je povabil opat znova priorja, šel k pisalni mizi in odpiral pisma. «Izvolite!» je ponudil lesen nož priorju, ki je torej tudi prerezal ovitke svojih pisem.

In patra sta sedla in čitala. Naenkrat sta obenem vzkriknila:

«Apostat! Apostat!»

Razburjena sta se dvignila, zastrmela najprej drug drugemu v obličje, potem drug drugemu v pismo ter vzkliknila ponovno:

«Tudi vam sporoča isto! Celo z istimi besedami! O, apostat! Apostat!»

Provincijal se je grabil za glavo in kakor brezumen begal po sobani. Prior pa se je zgrudil v fotelj ter ječal:

«Tega je sposoben? Izobčil se je sam? — Prelomil je svojo prisego čistosti in pokorščine — izdajalec je! — Moj Bog, gospod opat, — človek, ki nima ne vesti, ne časti, je sposoben vsega, in jaz se bojim... jaz se bojim... ah! —»

Vsem, ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo 1848-a **Kolinsko cikorijo.**

TRGOVINA

s specerijskim blagom, na jako prometni cesti v Ljubljani, se radi bolezni ugodno proda. Ponudbe se prosi pod „Ugodna prilika 60.000“ na upravo „Jutra“. 5273-a

KOSTANJEV LES

vsako množino kupim. Plačam najvišje dnevne cene. Ponudite naravnost tvrdki

RUDOLF ZORE & KOMP.

Ljubljana, Gledališka ulica 7/II. 5287a

Za večjo strojno opekarno v Celju se išče spreten

vodja opekarne (mojster)

z lastno delavsko partijo

za leto 1925.

Ponudbe naj se pošljejo na gospo: OLGO JESENKO v CELJU. — Celjska opekarna E. Unger-Ullmann. 5289/a

Žlahtna vina

zbrana, na vagone, eksportira po zmernih cenah

vinarna Ciglar i drug 5103/a

Centralni biro: Zagreb, Samostanska ulica 8.

Novozidana enonadstropna

vogalna hiša 5229/a

na prometnem kraju v LJUTOMERU, pripravna za trgovino ali obrt, **se po ugodni ceni proda.** Ponudbe na **stavbenika Jandla v Ljutomeru.**

Ažurira in entla

volno v vseh barvah 1903/a

Toni Jager-Černe

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

✝

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš preblagi, najboljši soprog, oče, ozir. brat, svak, stric itd., gospod

Joško Rajh

veleposestnik, starosta ljutomerskega Sokola, član okrajnega zastopa, odbornik konjerejskega društva za mariborsko oblast, načelnik zadruge za rejo žrebet itd., itd.

danes ob pol 23. uri v 50. letu svoje starosti nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v torek, dne 14. oktobra ob 11. uri od župnijske cerkve v Ljutomeru.

Dragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Mota-Ljutomer, dne 11. oktobra 1924.

Katinka Rajh, soproga; **Milan, Marta, Boris, Mirko, Dušan, Katika** in **Nadica,** otroci; **Marija Rajh,** mati; **Micka Brumen, Tonika Kovačič, Julika Plepelec, Katika Petovar, major Mirko Rajh,** bratje in sestre; **Frano Brumen, Frano Kovačič, Lovro Petovar, Anton Plepelec** in **Mimica Rajh,** svaki ter ostali sorodniki.

✝

Sokolsko društvo v Ljutomeru naznanja tužno vest, da je njegov dolgoletni velezaslužni starosta in soustanovitelj, brat

Jožko Rajh

veleposestnik na Moti itd.

v soboto dne 11. oktobra 1924. preminul.

Naj v miru počiva!

ODBOR.

5291/a

✝

Kolo jahaća i vozaća v Ljutomeru naznanja tužno vest, da je njegov velezaslužni član, gospod

Jožko Rajh

z Mote pri Ljutomeru v soboto dne 11. oktobra 1924. preminul.

Ohranimo mu časten spomin!

5285/a **Stop,** tč. tajnik.

✝

Lovsko društvo „Cven“ javlja tužno vest, da je njegov priljubljeni načelnik, gospod

Jožko Rajh

z Mote pri Ljutomeru v soboto dne 11. oktobra 1924. preminul.

Dragemu tovarišu trajen spomin!

5286/a **Stop,** tč. tajnik.